

LXXI. FEJEZETI INDOKOLÁS

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2010. évi költségvetésének végrehajtása

I. A Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése egyenlegének alakulása, feltételrendszerének értékelése

A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. évi CXXX. törvény a Nyugdíjbiztosítási Alap bevételi és kiadási főösszegét 2 934 401,0 millió forintban, „0” egyenleggel határozta meg.

A bevételi előirányzat meghatározásánál döntő szerepet játszott a járulék-mértékek és a járulékköteles jövedelmek nagysága. A munkáltató által fizetendő nyugdíjbiztosítási járulék mértéke az előző évihez képest nem változott, mértéke: 24 százalék. Az egyéni nyugdíjjárulék mértéke 2010. november elsejéig az előző évhez képest változatlan volt (9,5 %, a magán-nyugdíjpénztár tagoknál pedig 1,5 %). A 2010. évi CI. törvény 1. §-ában foglaltak alapján a magán-nyugdíjpénztár tagok által fizetendő egyéni nyugdíjjárulék mértéke 1,5 %-ról 9,5 %-ra növekedett, az október hónapra vonatkozó bér után a novemberben esedékes járulékot már a változott mérték alapján kellett megfizetni a nyugdíjbiztosítás részére. Ezzel összefüggésben a 2010. évi CII. törvény alapján módosításra került a 2010. évi költségvetési törvény, melynek értelmében a Magán-nyugdíjpénztári tagdíjfizetés miatti járulékkiesés pótlására november és december hónapban nem került sor a központi költségvetés részéről.

A nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettség felső határa (járulékplafon) az előző évi 20 400 forint/nap (7 446 000 Ft/év) összegről 20 420 forint/nap (7 453 300 Ft/év) összegre nőtt.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2008. évi költségvetésében új járulék jogcímként jelent meg Korkedvezmény-biztosítási járulék, amely a 2007-2011. évi periódusban fokozatosan került bevezetésre. 2007-ben e járulék teljes összegét a központi költségvetés fizette meg. *A foglalkoztatói befizetés* 2008-ban a járulék 25 %-a, 2009-ben 50 %-a, *2010-ben pedig 75 %-a volt.* (2011-ben a teljes összeget a foglalkoztató köteles megfizetni.) A foglalkoztatót nem terhelő részt a központi költségvetés térítette meg a Nyugdíjbiztosítási Alap részére, a Központi költségvetési hozzájárulások jogcímei között. A járulék mértéke 13 %, alapja pedig megegyezik a tb-járulék alapjával.

A nyugellátási kiadások tervezett előirányzata a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra. Tartalmazta a januári – a fogyasztói árak tervezett növekedésének megfelelő - 4,1 %-os nyugdíjemeléssel többletkiadásait, a 2010. évi korrekciós emelések fedezetét, valamint a rehabilitációs járadék felfutásából eredő többletkiadásokat és számolt az ún. automatizmusok kiadásokra gyakorolt hatásával is.

II. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek, kiadásainak teljesítése

A Nyugdíjbiztosítási Alap a 2010. évet a tervezett nulla szaldóval szemben 3 687,2 millió forint hiánnyal zárta, amely 2 914 566,5 millió forint bevételi és 2 918 253,7 millió forint kiadási főösszeg mellett valósult meg.

millió forint							
Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. a törv. előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi telj. %-ában
Bevételi főösszeg	2 859 545,5	2 934 401,0	2 914 566,5	-19 834,5	99,3	55 021,0	101,9
Kiadási főösszeg	2 866 766,8	2 934 401,0	2 918 253,7	-16 147,3	99,4	51 486,9	101,8
Egyenleg	-7 221,3	0,0	-3 687,2				

Mind a bevételek, mind a kiadások teljesítése elmaradt a törvényi előirányzattól. A bevételek elmaradása 19 834,5 millió forint, 0,7 %, a kiadásoké pedig 16 147,3 millió forint, 0,6 %.

A bevételek elmaradásában döntő szerepe volt az APEH-től érkező járulékbévételek előirányzathoz viszonyított elmaradásának (a magánnyugdíjpénztári tagok nyugdíjjárulék mértékének növekedése miatti mintegy 62 milliárd forint többletet leszámítva az előirányzathoz képest 31 milliárd forint körüli volt az elmaradás). Ezt részben ellentételezte az egyéb járulékok és hozzájárulások előirányzathoz viszonyított többlete.

A kiadások előirányzat alatti teljesítésében döntő szerepe lett annak, hogy a nyugdíjkiadások összege 14 695,9 millió forinttal, 0,5 %-kal kevesebb lett az előirányzatnál, annak ellenére is, hogy novemberben, egyösszegű kifizetéssel, az év egészére vonatkozóan 0,6 %-os (16,8 milliárd forint összegű) kiegészítő nyugdíjmelésre került sor. Ebben elsősorban a létszám tervezettnél nagyobb csökkenése játszott szerepet.

Az előző évi teljesítéshez viszonyítva a bevételi főösszeg 1,9 %-kal, a kiadási főösszeg pedig 1,8 %-kal nőtt. Éves szinten a Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei a Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak 99,9 %-ára nyújtottak fedezetet és 0,1 % volt a hiány összege.

II. 1. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek teljesítése

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2010. évi bevételi főösszege 2 914 566,5 millió forint, mely 19 834,5 millió forinttal, 0,7 %-kal kevesebb az előirányzott

értéknél. A bevételek alapvetően két forrásból származtak: a járulékbevételek és hozzájárulások tették ki az összes bevétel 81,2 %-át, a különböző jogcímenen alapuló központi költségvetési hozzájárulások aránya pedig 18,3 % volt. (A magán-nyugdíjpénztári tagok nyugdíjjárulékanak a 2010. évi CI. törvény szerinti növekedése nélkül ez az arány 79, illetve 20,5 % lett volna.) A bázisévben a járulékbevételek és hozzájárulások aránya 78,5 %-ot tett ki, míg a központi költségvetési hozzájárulásoké 20,9 % volt. Vagyis a tárgyévben az összes bevételen belül a járulékbevételek és hozzájárulások aránya 2,7 %-ponttal nőtt, a központi költségvetési hozzájárulások aránya pedig 2,6 %-ponttal csökkent a bázisévhez képest, nagyrészt a magán-nyugdíjpénztári tagok nyugdíjjárulékanak már említett növekedése, és az ezzel összefüggő központi költségvetési támogatás csökkenése hatására.

II. 1. 1. APEH-től érkező Munkáltatói nyugdíjbiztosítási és biztosított által fizetett (egyéni) járulékok

Megnevezés (járulék jogcíme)	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	millió forint		
					2010. évi telj. az előír. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi telj. %-ában
<i>APEH-től érkező munkáltatói és biztosítotti járulékbevétel összesen</i>	2 113 140,0	2 179 836,8	2 210 741,4	30 904,6	101,4	97 601,4	104,6

A járulékbevételek és hozzájárulások meghatározó részét képezi az APEH-től érkező munkáltatói és biztosítotti járulékok együttes 2 210 741,4 millió forint összege, amely 30 904,6 millió forinttal, 1,4 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 97 601,4 millió forinttal, 4,6 %-kal meghaladja az előző évi teljesítést. Az APEH által beszedett járulékbevételek teljesítésének értékelésénél figyelembe kell venni, hogy - a már említett 2010. évi CI. törvény értelmében - a magán-nyugdíjpénztári tagok egyéni nyugdíjjárulékanak mértéke 1,5 %-ról 9,5 %-ra növekedett a november és december hónapban esedékes befizetésekre vonatkozóan. A jelzett intézkedés hatását direkt módon nem lehet számszerűsíteni, miután az egyéni nyugdíjjárulék nem külön számlára kerül befizetésre, hanem a munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulékkal összevontan, egy összegben.

2010. év egészében az APEH-től érkező munkáltatói és biztosítotti járulékbevételek összege 30,9 milliárd forinttal magasabb az előirányzatnál, amely - figyelembe véve, hogy I-X. hónapban még 28,3 milliárd forint elmaradás mutatkozott az előirányzat időarányos részéhez képest - november és december hónapban együttesen 59,2 milliárd forint többlet járulékbevétel teljesítését jelenti. A fenti közelítő számítás alapján valószínűsíthető, hogy az év utolsó két hónapjában a magán-nyugdíjpénztári tagok nyugdíjjárulék mértékének növekedéséből adódó többlet járulékbevétel megközelítette azt a

62 milliárd forint összeget, amennyivel kevesebbet utalt a központi költségvetés (novemberben és decemberben) a magán-nyugdíjpénztári tagdíjfizetés miatti járulékkiesés pótlására. Ennek alapján feltételezhető, hogy a szóbanforgó járulékmérték emelése nélkül éves szinten 31 milliárd forint körüli elmaradás keletkezett volna - az előirányzathoz viszonyítva - az APEH-től érkező járulékbevételeknél.

A 2010. évi járulékbevételi előirányzatok meghatározásánál a bruttó keresettömeg 1,4 %-os növekedése és az előző évben adó- és járulékmentes természetbeni juttatások adó- és járulékkötelessé tétele került figyelembe vételre (együttes hatásként 2,6 %-os növekedést irányzott elő a költségvetés). *(A KSH előzetes jelentése szerint, 2010-ben – a foglalkoztatottak (összessége) számának stagnálása és a bruttó átlagkereset 1,4 %-os növekedése mellett - a nemzetgazdasági bruttó keresettömeg 1,4 %-kal növekedett az előző évihez képest.)* Az APEH-től érkező munkáltatói és biztosítotti járulékbevételek összege 4,6 %-kal, 97,6 milliárd forinttal növekedett a bázisidőszaki értékhez viszonyítva. A bruttó keresettömeg növekedését meghaladó járulékbevétel növekedés a magán-nyugdíjpénztári tagok egyéni nyugdíjjárulék mértékének – a 2010. évi CI. törvényben meghatározott – növekedéséből adódik. E nélkül kb. 1,7 %-os 35,6 milliárd forintos növekedés számítható.

A kincstári számlavezetés és finanszírozás, a feladatfinanszírozási körbe tartozó előirányzatok felhasználása, valamint egyes államháztartási adatszolgáltatások rendjéről szóló 46/2009. (XII. 30.) PM. rendelet 44.§ (8) bekezdésében foglaltak szerint: a munkáltatók által a Nyugdíjbiztosítási Alap APEH-nál vezetett számlájára járulék címen egyösszegben átutalt bevételeket – az egyes járulékelemek (egyéni és munkáltatói járulék) között a Nyugdíjbiztosítási Alapot kezelő Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (ONYF) havonta, a mindenkori bevallott kötelezettség arányában – osztja meg. Az így elszámolt, járulék-elemenkénti összegeket az éves járulék elszámolás keretében, a halmozott éves bevallás arányában korrigálni kell.

A Nyugdíjbiztosítási Alap számlájára naponta érkező (egyéni és munkáltatói járulékokra meg nem bontott) járulékbevétel a vonatkozó jogszabályban meghatározottak szerint (a havi bevallások APEH által közölt összegei alapján) került az ONYF által megbontásra a 2010. évi költségvetési törvény szerinti címrendnek megfelelően, majd az éves járulékszámolás alapján korrigálásra. A táblázat ezen megosztás értékeit mutatja. A változásokat az összehasonlíthatóság érdekében a magánnyugdíjpénztári tagoknál a járulékmérték növekedéséből adódó többlet bevétel figyelmen kívül hagyásával számítottuk.

millió forint

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés az előir-tól	2010. évi telj. az előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítés-től	2010. évi telj. a 2009. évi telj. %-ában
Munkáltatói nyugdíj-biztosítási járulékbévételek	1 781 981,8	1 867 260,0	1 816 230,0	-51 030,0	97,3%	34 248,2	101,9%
Egyéni nyugdíjjárulék összege	331 158,2		394 511,4				
- ebből a mny. tagok járuléknövekedése nélküli egyéni járulék*	331 158,2	312 576,8	332 511,4	19 934,6	106,4%	1 353,2	100,4%
APEH-től szárm. járulékbévételek összesen	2 113 140,0		2 210 741,4				
- ebből APEH-től szárm. jár.bev. a mny. tagok járuléknövekedése nélkül*	2 113 140,0	2 179 836,8	2 148 741,4	-31 095,4	98,6%	35 601,4	101,7%

* a 2010 évi CI. törvény szerinti, a magán-nyugdíjpénztári tagok novemberben és decemberben esedékes járulékfizetését érintő járulékmérték növekedés (1,5 %-ról 9,5 %-ra) 62 milliárd forint összegben valószínűsített hatását figyelembe véve

II. 1. 2. Magán-nyugdíjpénztárak átutalásai

millió forint

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. az előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi telj. %-ában
Magán-nyugdíjpénztárak átutalásai össz.	12 726,9	13 436,9	14 902,8	1 465,9	110,9	2 175,9	117,1
- Rokkantsági nyugellátás	3 515,7	3 762,4	3 720,6	-41,8	98,9	204,9	105,8
- Pénztártagok visszalépése	9 211,2	9 674,5	11 182,2	1 507,7	115,6	1 971,0	121,4

A magán-nyugdíjpénztárak átutalásainak összege 14 902,8 millió forint, amely 1 465,9 millió forintra 10,9 %-kal meghaladja az előirányzat összegét, és 2 175,9 millió forintra, 17,1 %-kal magasabb a bázisidőszaki teljesítésnél. E bevételek döntő hányada egyrészt a rokkantsági nyugellátásra való jogosultsággal összefüggésben történő visszalépések, másrészt a Magánnyugdíjról és a magán-nyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 123. §-ának (6) bekezdésében foglaltak alapján, saját elhatározásból történő visszalépések miatti átutalásokból származnak. Ezen kívül, a 2009. július 9-én hatályba lépett 2009. évi LXXVII. törvény 226. §-ának (1) és (4)

bekezdésében meghatározott feltételek alapján, a már nyugellátásban részesülő volt magán-nyugdíjpénztári tagoknak a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépése kapcsán is történtek átutalások, amelyek összegét a Pénztártagok visszalépéséből származó bevétel sor tartalmazza. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek által – a magán-nyugdíjpénztárak adatszolgáltatása alapján – nyilvántartott adatok szerint, a visszalépők száma 2010-ben összesen 18 364 fő volt, amely 706 fővel, 3,4 %-kal magasabb az előző évi 17 658 fő értéknél. Ezen belül a rokkantság miatt visszalépők száma 6 608 fő, amely 1 220 fővel (22,6 %-kal) több az előző évinél. A 2009. évi LXXVII. tv. 226. §-ának (1) és (4) bekezdésében meghatározott feltételek alapján 628 fő lépett vissza a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe. Ennek kapcsán 698,3 millió forint bevétele származott a Nyugdíjbiztosítási Alapnak.

II. 1. 3. Egyéb járulékok és hozzájárulások

Megnevezés	millió forint						
	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. az előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	110 722,1	120 053,9	130 209,1	10 155,2	108,5	19 487,0	117,6
Megállapodás alapján fizetők járulékai*	1 410,6	1 468,0	1 356,2	-111,8	92,4	-54,4	96,1
Közteherjegy után befolyt járulék / Egyszerűsített fogl. utáni közteher	4 842,3	3 294,4	3 130,5	-163,9	95,0	-1711,8	64,6
Rendvédelmi szervek és a Magyar Honvédség kedvezményes nyugell. kiadásaihoz hozzájár.	68 549,4	77 444,3	78 371,0	926,7	101,2	9 821,6	114,3
- Honvédelmi Minisztérium fejezettől	23 305,1	26 201,0	26 201,0	0,0	100,0	2 895,9	112,4
- Önkormányzati Minisztérium fejezettől	1 440,0	1 619,1	1 619,0	-0,1	100,0	179,0	112,4
- Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumfejezettől	39 412,2	44 686,4	45 609,0	922,6	102,1	6 196,8	115,7
- Pénzügyminisztérium fejezettől	2 347,9	2 639,7	2 644,0	4,3	100,2	296,1	112,6
- Miniszterelnökség fejezettől	2 044,2	2 298,1	2 298,0	-0,1	100,0	253,8	112,4
MPA általi megtérítések	7 091,5	6 069,7	11 651,7	5 582,0	192,0	4 560,2	164,3
Korkedvezmény-biztosítási járulék	7 223,3	10 172,5	14 094,7	3 922,2	138,6	6 871,4	195,1
GYED-ben részesülők utáni nyugdíjbiztosítási járulék címen az E. Alaptól átvett pénzeszköz	21 605,0	21 605,0	21 605,0	0,0	100,0	0,0	100,0

*1997. évi LXXX. tv. A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről, 34. §.

Az Egyéb járulékok és hozzájárulások 130 209,1 millió forintos teljesítése 10 155,2 millió forinttal, 8,5 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 19 487,0 millió forinttal, 17,6 %-kal meghaladja a bázisidőszaki értéket.

A teljesítés legnagyobb hányadát (60,2 %-át) az ún. *szolgálati nyugdíjak kiadásaihoz hozzájárulás* tétele (78 371,0 millió forint) adja, melynek teljesítése 926,7 millió forinttal, 1,2 %-kal magasabb az előirányzatnál, a bázisidőszaki összeget pedig 9 821,6 millió forinttal, 14,3 %-kal haladja meg. A tervezett értéknél magasabb teljesítés döntően abból adódik, hogy az IRM (2010. május 29-étől Belügyminisztérium) fejezet az előző évi elmaradásának nagy részét (932,6 millió forintból 922,6 millió forintot) 2010. januárban teljesítette. A teljesítésnek a bázishoz viszonyított növekedése az előirányzat összegének növekedéséből, valamint az IRM (május 29-étől

Belügyminisztérium) fejezet előző évi elmaradásának utólagos teljesítéséből adódik.

A megállapodás alapján fizetők járuléka 1 356,2 millió forint, amely 92,4 %-a az előirányzatnak, a bázisidőszaki teljesítéstől pedig 3,9 %-kal, 54,4 millió forinttal marad el.

2010-ben 1 564 megállapodás megkötésére került sor, amely az előző évi adathoz képest 510 darabbal (3,4 %-kal) magasabb. Az év végén élő megállapodások száma 4 511 darab, amely 133-mal, (2,9 %-kal) kevesebb az előző évinél. (Az előzőekből következően több megállapodás szűnt meg, mint amennyi új megkötésre került). Döntően ebből adódik a Megállapodás alapján fizetők járulékanak a bázishoz viszonyított csökkenése. A nyugdíjszolgáltatásokra irányuló megállapodások megkötésének lehetőségét biztosító jogszabályi környezetben – a korábbi évekhez hasonlóan – az elmúlt esztendőben sem történt érdemi változás. Az év utolsó napján „élő” státusszal nyilvántartott megállapodások számának az előző évi adatokhoz viszonyított csökkenése a korábbi évek tendenciáját követi.

A Közteherjegy után befolyt járulék, illetve 2010. IV. 1-től az Egyszerűsített foglalkoztatás után fizetett közteher Ny. Alapot megillető része 3 130,5 millió forint összegben teljesült, amely 163,9 millió forinttal, 5,0 %-kal elmarad a tervezett értéktől, és 1 711,8 millió forinttal, 35,4 %-kal kevesebb a bázisidőszaki teljesítésnél. Az előirányzat alatti, illetve a bázisnál alacsonyabb teljesítés döntően a bekövetkezett jogszabály-változásokkal függ össze. E járulék befizetése 2010. április elsejéig az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény rendelkezéseinek megfelelően történt. Ezt követően, 2010. április 1-jén az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás megszűnt, a továbbiakban az „egyszerűsített foglalkoztatás” keretében fizetők járulékai kerültek e költségvetési jogcímen elszámolásra. „Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló” 2009. évi CLII. törvény szerint az egyszerűsített foglalkoztatás keretében alkalmazott személy utáni járulékfizetési kötelezettségekre az 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) rendelkezései vonatkoztak, így az ilyen címen befolyt járulékbévételek az APEH-től érkező járulékok között kerültek elszámolásra. A kedvezményes közteherviselési szabályok csak bizonyos foglalkozásokra (pl. mezőgazdasági idénymunka, turisztikai idénymunka), meghatározott feltételek mellett vonatkoztak, melyek esetében a munkáltató a munkavállalónak kifizetett nettó munkabér 30 %-ával megegyező összegű közterhet fizetett. Ennek 91,8 %-a (magán-nyugdíjpénztári tag esetén 69,9 %-a) illette meg a Nyugdíjbiztosítási Alapot. E jogszabály rendelkezéseit a 2010. április 1. és július 31. közötti adó-megállapítási időszakokra vonatkozóan kellett alkalmazni. 2010. augusztus elsején lépett hatályba a 2010. évi LXXV. törvény, mely szerint a közteher mértéke augusztus elsejétől kezdődően (a munkaviszony minden naptári napjára) a mezőgazdasági és turisztikai idénymunka esetében 500 forint, az alkalmi munka esetében pedig 1000 forint összegre változott. (A közteherből

az Ny. Alapot megillető részarány mértéke november elsejéig változatlan maradt, november 1-jétől pedig a magán-nyugdíjpénztári tagok esetében is 91,8 %-os mértékűre módosult.) A jelzett kedvezményes közteher befizetések alapján – április 1. és július 31. között 260,4 millió forint, augusztus 1. és december 31. között 1646,4 millió forint, összesen 1 906,8 millió forint érkezett a Nyugdíjbiztosítási Alap számlájára.

Az MPA általi megtérítések (START, START PLUSZ, START EXTRA kártyával foglalkoztatottak járulékkedvezmény megtérítése) jogcímén 11 651,7 millió forint bevétel került elszámolásra, amely az előirányzatnál 5 582,0 millió forinttal, 92,0 %-kal magasabb, az előző évi értéket pedig 4 560,2 millió forinttal 64,3 %-kal haladja meg. A jelzett növekedés a START-kártyával (ill. START PLUSZ és START EXTRA kártyával) foglalkoztatottak számának növekedését tükrözi.

A Korkedvezmény-biztosítási járulék teljesítése 14 094,7 millió forint, így 3 922,2 millió forinttal, 38,6 %-kal meghaladja az előirányzat összegét, a bázisidőszaki értékhez képest pedig és 6 871,4 millió forintos, 95,1 %-os növekedést mutat. Az előző évihez viszonyított növekedése elsősorban annak eredménye, hogy - amint az a bevezetőben már említésre került - a jogszabályi előírásoknak megfelelően, 2010. évben, az előző évi 50 %-os hányaddal szemben e járulék 75 %-a terhelte a foglalkoztatót (a fennmaradó részt a központi költségvetés téríti, ill. térítette meg az Ny. Alap részére). A jelzett arányú befizetés februártól kezdődően érvényesül, a januári járulékbefizetés ugyanis az előző év decemberéhez kapcsolódik.

A GYED-ben részesülők utáni nyugdíjbiztosítási járulék címen az E. Alaptól átvett pénzeszköz 21 605,0 millió forint összegű teljesítése megegyezik az előirányzat összegével, és egyenlő a bázisidőszaki értékkel.

II. 1. 4. Késedelmi pótlék, bírság

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. az előir. %-ában	millió forint	
						Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
Késedelmi pótlék, bírság	9 373,8	12 120,0	9 791,0	-2 329,0	80,8	417,2	104,5

2001. január 1-jétől az APEH késedelmi pótlék és bírság számlájára befolyt összegből a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait megillető összeget az APEH számolja ki. A számítás alapja a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 13. számú mellékletében szereplő képlet.

Késedelmi pótlék, bírság címen 9 791,0 millió forint érkezett a nyugdíjágazat számlájára, amely 2329,0 millió forinttal (19,2 %-kal) elmarad az

előirányzattól és 417,2 millió forinttal, 4,5 %-kal magasabb a bázisidőszaki értéknél.

II. 1. 5. Központi költségvetési hozzájárulások

millió forint							
Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. az előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
Központi költségvetési hozzájárulások	599 068,2	595 018,7	534 670,3	-60 348,4	89,9	-64 397,9	89,3
- GYES-ben, GYET-ben és rehabilitációs járadékban részesülők utáni központi költségvetési térítés	19 012,6	20 938,4	20 938,4	0,0	100,0	1 925,8	110,1
- Magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulék-kiesés pótlására költségvetési tám.	354 099,1	372 380,0	310 316,7	-62 063,3	83,3	-43 782,4	87,6
- Központi költségvetésben tervezett pénzeszköz-átadás	217 542,8	197 855,8	197 855,8	0,0	100,0	-19 687,0	91,0
- Korkedvezmény-biztosítási járulék címen átvett pénzeszköz	7 913,7	3 844,5	5 159,4	1 314,9	134,2	-2 754,3	65,2
- Méltányossági kifizetések többletének fedezete	500,0		400,0	400,0		-100,0	

A központi költségvetési hozzájárulások teljesülése összességében 534 670,3 millió forint, 60 348,4 millió forinttal (10,1 %-kal) elmarad az előirányzattól, és 64 397,9 millió forinttal (10,7 %-kal) kevesebb a bázisévi összegnél.

A jogcímcsoporton belül a tárgyévi teljesítés a következők szerint alakult.

- A GYES-ben, GYET-ben és rehabilitációs járadékban részesülők utáni központi költségvetési térítés 20 938,4 millió forint, az előirányzatnak megfelelő összegben teljesült, amely 1 925,8 millió forinttal, 10,1 %-kal magasabb az előző évi összegnél.
- A Magán-nyugdíjpénztári tagdíjfizetés miatti járulékkiesés pótlására átadott központi költségvetési támogatás 310 316,7 millió forint, amely 62 063,3 millió forinttal, 16,7 %-kal kevesebb a tervezett értéknél, és 43 782,4 millió forinttal, 12,4 %-kal alatta marad a bázisidőszaki értéknek. Az előirányzattól és a bázistól számított elmaradása azzal függ össze, hogy a 2010. évi költségvetési törvény módosításra került a 2010. évi CII. törvénynek megfelelően, melynek értelmében a fenti jogcímen novemberben és decemberben nem történt átutalás az Ny. Alap részére. (E törvénymódosítás összefügg a 2010. évi CI. törvény 1. §-ában foglaltakkal, mely szerint: a 2010. november elseje és december 31-e között esedékes, a magán-nyugdíjpénztári tag után fizetendő járulék mértéke - az addigi 1,5 % ról - 9,5 %-ra változott, így e két hónapban a magán-nyugdíjpénztári tagdíjfizetés miatt nem volt járulék-

kiesés, amelyet a központi költségvetésnek ellentételeznie kellett volna.)

- A *Központi költségvetésben tervezett* – a Nyugdíjbiztosítási Alap egyensúlyát biztosító – *pénzeszköz-átadás 197 855,8 millió forint*, az előirányzatnak megfelelő összegben teljesült, amely 19 687,0 millió forinttal 9,0 %-kal kevesebb a bázisidőszaki összegnél.
- A *Korkedvezmény-biztosítási járulék címen átvett pénzeszköz (5 159,4 millió forint)* bevétele 1 314,9 millió forinttal, 34,2 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 2 754,3 millió forinttal, 34,8 %-kal kevesebb a bázisidőszaki értéknél. A tervezett értéket meghaladó bevétel azzal áll összefüggésben, hogy a hasonló jogcímen teljesített – az előzőekben már említett – foglalkoztatói járulékbevétel szintén meghaladja az előirányzat értékét. A teljesítés bázishoz viszonyított csökkenése az előirányzat csökkenésével függ össze. A vonatkozó jogszabálynak megfelelően ugyanis e járulék megtérítésének mértéke (2010. februártól kezdődően) az előző évi 50 %-ról 25 %-ra csökkent. Így a Központi költségvetés 2010. év januárban (az előző év decemberéhez kapcsolódóan) e járulék 50 %-át térítette meg, februártól kezdődően pedig 25 %-át utalta át az Ny. Alap részére. (A bázisév januárban 75,0 %-os, a további hónapokban pedig 50 %-os volt a megtérítés mértéke.)
- A *Méltányossági kifizetések többletének fedezete* jogcím - amely nem része a törvényi előirányzatnak - az 1090/2010. (IV. 9.) Kormányhatározatban foglaltaknak megfelelően teljesült. E jogszabály alapján a Miniszterelnökség fejezet, a Költségvetés általános tartaléka 2010. évi keretéből a Nyugdíjbiztosítási Alap részére *400,0 millió forintot* átadott, amely a „Méltányossági kifizetések többletének fedezete” soron került elszámolásra.

II. 1. 6. Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek

millió forint							
Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. az előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
<i>Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcs. egyéb bevételek</i>	11 910,2	12 024,7	11 404,0	-620,7	94,8	-506,2	95,7

A nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek 11 404,0 millió forint összegben teljesültek, amely 620,7 millió forinttal (5,2 %-kal) elmarad a tervezett értéktől, és 506,2 millió forinttal (4,3 %-kal) kevesebb a bázisévi összegnél. E bevételi jogcím a Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető – korábban kifizetett – visszatérítendő ellátások pénzügyileg elszámolt összegeit (Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető, elhalálozás miatti

véglegesen visszaérkezett bevételek, illetve jogalap nélkül felvett nyugellátás visszatérítése) és a különféle egyéb bevételekből származó összegeket tartalmazza.

Az itt kimutatott bevételek legnagyobb részét, 53,7 %-át a Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető, a postai kézbesítés során elhalálozás miatt át nem vett, illetve a bankszámláról elhalálozás miatt visszautalt ún. *véglegesen visszaérkezett bevételek* 6 126,7 millió forint összegű teljesítése adja, amely a bázisidőszaki értéknél 592,2 millió forinttal, 8,8 %-kal kevesebb. E csökkenés elsősorban azzal függ össze, hogy a TAJ adatbázis alapján jobban nyomonkövethető, és csökken a felesleges átutalások száma. Az év végén a még nem tisztázott, függő tételként nyilvántartott bevételek összege 2009. és 2010. évben is minimális mértékű, 3 millió forint körüli összegű volt.

A *jogalap nélkül felvett ellátásokkal kapcsolatos megtérülések* a fenténél kisebb hányadát (24,1 %-át) adják az egyéb bevételek jogcímen elszámolásra került összegnek. Ennek teljesítése 2 750,7 millió forint, amely 158,8 millió forinttal, 6,1 %-kal magasabb az előző évi értéknél, ami a jogalap nélküli kifizetések beszedése érdekében tett erőfeszítések hatását mutatja.

A különféle egyéb bevételekből (megtérített ellátások, megtérítés a biztosítóktól [168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 76/B. §], késedelmi kamat, mulasztási bírság, stb.) a Nyugdíjbiztosítási Alapnak 2 526,6 millió forint bevétele keletkezett, amely 72,7 millió forinttal (2,8 %-kal) kevesebb a bázisévi összegnél.

II. 1. 8. Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek

millió forint

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	Eltérés a törvényi előirányzattól	2010. évi telj. az előir. %-ában	Eltérés a 2009. évi teljesítéstől	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
<i>Vagyongazdálkodás bevételei</i>	8,7	10,0	3,8	-6,2	38,0	-4,9	43,7
Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás bevételei	8,7	10,0	3,8	-6,2	38,0	-4,9	43,7
- Járulékart. fejében átvett vagyon bevételei	8,7	10,0	3,8	-6,2	38,0	-4,9	43,7

A vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek 3,8 millió forint összegű teljesítése – az MNV Zrt. kezelésében lévő - Járulékartozás fejében átvett vagyon értékesítéséből és hasznosításából származik. A fenti bevétel az előirányzatnál 6,2 millió forinttal, 62,0 %-kal kevesebb, az előző évi teljesítésnek pedig csak a 43,7 %-át teszi ki.

II. 1. 9. Működési célú bevételek

millió forint

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés		2010. évi telj. az előir. %-ában	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
			Összesen	Ebből központi költségvetésből*/		
Működési bevételek	2 558,9	1 900,0	2 548,7	553,9	134,1	99,6
Intézményi működési bevételek	197,7	130,0	205,8		158,3	104,1
Működési célú pénzeszköz átvétel államháztartáson kívülről	17,2	20,0	18,3		91,5	106,4
Működési célú támogatásértékű bevétel	2 344,0	1 750,0	2 324,6	553,9	132,8	99,2
Felhalmozási és tőke jellegű bevételek	30,3		0,4			1,3
Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevétel	8,3		0,4			4,8
Felhalmozási célú támogatásértékű bevétel	22,0					
Kölcsönök visszatérülése	6,4		295,0			4 609,3
Működési célú bevételek összesen	2 595,6	1 900,0	2 844,1	553,9	149,7	109,6

*/a központi költségvetés céltartalékából, valamint egyéb előirányzatból meghatározott – nem tervezett – feladatok finanszírozására átadott összeg. Ebből 445,1 mFt a keresetkiegészítés összegének megtérítése.

A nyugdíjagazat 2010. évi működési célú bevétele az eredeti előirányzatként tervezett 1 900,0 millió forinttal szemben 2 844,1 millió forintra teljesült, ami az előirányzatot 944,1 millió forinttal (49,7 %-kal) haladja meg. Az előirányzathoz viszonyított többletbevétel realizálásának alapvető oka a központi költségvetéstől az előirányzatban nem szereplő feladatok finanszírozására 2010. év során átadott 553,9 millió forint, valamint a lakáscélú támogatásra korábbi években nyújtott kölcsönök visszatérüléseként befolyt és a költségvetésbe bevont 295 millió forint.

Az összes működési bevételen belül az intézményi működési bevétel az eredeti előirányzatként tervezett 130,0 millió forinttal szemben 205,8 millió forintra teljesült, amely főként bérleti díj bevételből, költségtérítésekből, valamint az alkalmazottak különféle térítési díjaiból tevődött össze.

Az államháztartáson kívüli pénzeszköz átvétel a tervezett 20,0 millió forinttal szemben 18,3 millió forintra teljesült, ami a Hadigondozottak Közalapítványának működési költségtérítése.

A működési célú támogatásértékű bevétel 1 750,0 millió forint előirányzata 2 324,6 millió forint összegben teljesült, melyből:

- 101,0 millió forint a pénzbeli kárpótlás, a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok működési költségtérítésének összege,
- 1 550,0 millió forint a jövedelempótló és kiegészítő szociális támogatások működési költségeinek megtérítése,
- 67,4 millió forint a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vagyoni kárpótlás folyósításával kapcsolatos működési költségtérítés,
- 52,3 millió forint a termőföld állam által életjáradék fizetése ellenében történő megszerzése alapján folyósított életjáradékkal kapcsolatos költségtérítés,
- 553,9 millió forint a központi költségvetés céltartalékából és egyéb előirányzatából nem tervezett feladatokra átadott összeg
 - a céltartalékból a 2009. évi havi kereset-kiegészítés 2009. december havi személyi jellegű kifizetésének és a kapcsolódó járulékanak megtérítésére 15,8 millió forint, a 2010. évi eseti kereset-kiegészítés január és március hónapra járó személyi jellegű kifizetésének és a kapcsolódó járulékanak megtérítésére 429,3 millió forint, a prémiumévek programmal és a különleges foglalkoztatási állománnyal kapcsolatos kifizetésekre 60,8 millió forint,
 - a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 2009-ben indított Kríziskezelő Program előirányzata terhére, a krízishelyzetbe került személyek támogatásával összefüggésben felmerülő többletköltségek fedezetére 48,0 millió forint működési célú bevétel.

II. 1. 10. A Nyugdíjbiztosítási Alap likviditása, a kincstári egységes számlához kapcsolódó megelőlegezési számla igénybevételének alakulása

A likviditás alakulását, és ezzel együtt a hitelállomány nagyságát az Nyugdíjbiztosítási Alap esetében elsősorban a járulékbételek és a nyugdíj kifizetések közötti időbeli eltérés, valamint a „központi költségvetési hozzájárulások” átutalásának összege és ütemezése határozza meg. A hitelszámla januári nyitóegyenlege 4 438,0 millió forint volt, amely a 2009. évi hiány finanszírozásával függ össze. A hiány rendezésére a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló 2010. évi XCVIII. törvény szerint, december 29-én került sor. Ezt követően, december utolsó munkanapján 1 008,5 millió forint volt a hitelállomány.

Az év folyamán a napi átlagos hitelállomány 16 337,4 millió forint volt, ami az előző évi 125 396,4 millió forinthez képest – jelentősen csökkent. A hitelszámla napi egyenlege december 7-én érte el legmagasabb értékét, 203 009,4 millió forinttal. Ennek oka az, hogy a novemberben kialakult hitelállomány december elején jelentősen tovább halmozódott, melyben a nyugellátások előrehozott kifizetése is megjelent. Ugyanakkor a bevételek legnagyobb tételei (a járulékbevételek és a központi költségvetési hozzájárulások) a hónap későbbi időszakában, 12-étől kezdődően, az utolsó banki nappal bezárólag kerültek jóváírásra.

A központi költségvetési hozzájárulások éves összegéből – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – 16 487,9 millió forint az év utolsó munkanapján került átutalásra, melynek hatására jelentősen (1 008,5 millió forintra) csökkent a hitelállomány év végi összege.

II. 2. A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak teljesítése

A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak összege 2 918 253,7 millió forint volt, amely 16 147,3 millió forinttal, 0,6 %-kal alatta marad az előirányzat összegének, az előző évi kiadási főösszeget pedig 51 486,9 milliárd forinttal, 1,8 %-kal meghaladja. Ezen belül a nyugellátások teljesítése 2 887 822,3 millió, a postaköltség és egyéb kiadásoké 7 048,5 millió, a vagyongazdálkodási kiadásoké 0,7 millió, a működési célú kiadásoké pedig 23 382,2 millió forint volt. A kiadási főösszeg meghatározó részét (99,0 %-át) a nyugellátások képezik.

II. 2. 1. Nyugellátások

A Nyugdíjbiztosítási Alapból nyugdíjakra fordított összeg 2010-ben 2 887 822,3 millió forint volt, ez 2 millió 692 ezer ellátott éves ellátását fedezte. A társadalombiztosítási nyugdíjakra fordított kiadások a GDP 10,65 %-át tették ki.

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott nyugellátások főbb ellátáscsoportjainak 2010. évi teljesítési adatait – összehasonlítva a *megelőző év tényadataival és a tárgyévi előirányzatokkal* – a következő táblázat tartalmazza.

A nyugellátások kiadási adatai 2009-2010. év

(millió forint, %)

Megnevezés	2009. évi tény	2010. évi előirányzat	2010. évi teljesítés	2010. évi telj./2010. évi előir.	2010. évi telj./2009. évi tény
Nyugellátások	2 834 440,9	2 902 518,2	2 887 822,3	99,5	101,9
Öregségi nyugdíj	1 777 483,0	1 881 265,6	1 877 282,7	99,8	105,6
Rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj	632 100,5	655 821,6	646 144,9	98,5	102,2
Rehabilitációs járadék	7 045,1	14 073,0	18 448,9	131,1	*
Hozzá tartozói nyugellátás	335 169,6	350 858,0	345 364,8	98,4	103,0
13. havi nyugdíj	82 094,2				
Egyszeri segély	548,5	500,0	581,0	116,2	105,9

* Az ellátás intenzív felfutásának hatására 2,6-szerese az előző évinek.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2010. évi nyugdíjkiadásának törvényben meghatározott előirányzata 2 902 518,2 millió forint. A Nyugdíjbiztosítási Alap nyugdíjkiadásainak 2010. évi összege 2 887 822,3 millió forint volt, amely 14 695,9 millió forinttal, 0,5 %-kal elmaradt a törvényi előirányzattól, annak ellenére, hogy novemberben egyösszegű kifizetéssel – az év egészére vonatkozóan – 0,6 %-os (16,8 milliárd forint összegű) kiegészítő nyugdíjemelésre került sor. Enélkül a nyugdíjkiadások 31,5 milliárd forinttal, 1,1 %-kal lettek volna alacsonyabbak az előirányozottnál. Ebben elsősorban a létszám tervezettnél nagyobb csökkenése játszott szerepet.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2 887 822,3 millió forint összegű nyugdíjkiadása az előző évi 2 834 440,9 millió forintos kifizetésnél 53 381,4 millió forinttal, 1,9 %-kal magasabb.

A következő táblázat a nyugdíjkiadás 2010. évi alakulásában szerepet játszó tényezők hatását mutatja be.

A nyugdíjkiadás 2010. évi változásainak összetevői

	Kiadás (Mrd forint)	Változás (2009=100)
2009. évi nyugdíjkiadás	2 834,4	100,0
Nyugdíjemelések	152,8	5,4
- januári nyugdíjemelés (4,1 %)	110,1	3,9
- novemberi kiegészítés (0,6 %)	16,8	0,6
- korrekciós emelés	24,2	0,9
- méltányossági nyugdíjemelés (az előző évi emelés áthúzódó hatásával együtt)	1,7	0,1
Automatizmusok	-28,7	-1,0
- létszámváltozás	-50,2	-1,8
- kiegészítő ellátások számának változása	1,0	0,0
- összetétel-változás, cserélődés	20,5	0,7
Rehabilitációs járadék felfutása	11,4	0,4
A 13. havi nyugdíj megszűnése miatti szerkezeti változás	-82,1	-2,9
2010. évi nyugdíjkiadás összesen	2 887,8	101,9

Az egyes adatok összege a kerekítés miatt eltérhet az összegző adatok értékétől. Az index számítás a pontos értékek - és nem a táblázatban feltüntetett kerekített értékek - alapján történik.

A nyugdíjkiadások bázishoz viszonyított alakulását (1,9 %-os, 53,4 milliárd forintos növekedését) a következő tényezők határozták meg.

A kiadások növekedése irányába hatott, hogy:

- 2010. január elsejétől – a 2005. évi CLXXIII. törvény 4. §-a alapján – megvalósult a saját jogú nyugdíjak korrekciós emelése, amely mintegy 0,9 %-os, 24,2 milliárd forintos kiadásnövekedéssel járt;
- a 287/2009. (XII. 15.) Kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően, 2010. január elsejétől végrehajtásra került a nyugellátások 4,1 %-os emelése, amely 110,1 milliárd forinttal növelte a kiadásokat;
- a nyugellátások és a baleseti járadék 2010. novemberi kiegészítéséről szóló 250/2010. (X. 19.) Korm. rendelet alapján novemberben egyösszegű nyugdíj-kiegészítés folyósítása történt meg, amely megközelítőleg 16,8 milliárd forintos, 0,6 %-os kiadásnövekedést jelentett;
- a méltányossági nyugdíjemelés és annak áthúzódó hatása 1,7 milliárd forint, 0,1 %-os kiadásnövekedést eredményezett;
- a rehabilitációs járadék felfutásából eredő többletkiadás 11,4 milliárd forintos, 0,4 %-os többletkiadással járt.

A kiadásokat csökkentette, hogy:

- a 13. havi nyugdíj – a 2009. évi XL. tv. 9. § (1) bek. ab) alpontjában foglaltaknak megfelelően – 2009. július elsejétől megszűnt (e jogcímen 2009. első felében még 82,1 milliárd forint kiadás került elszámolásra, melynek elmaradása a vizsgált időszakban mintegy 2,9 %-os kiadás-csökkenést jelent a bázishoz képest);
- kedvezően alakultak az automatizmusok, ami a bázisévhez képest a kiadások mintegy 1,0 %-os, 28,7 milliárd forint csökkenésével járt. Ezen belül a nyugdíjas létszám csökkenése 2009-hez képest 50,2 milliárd forint, 1,8 % kiadás-csökkenést eredményezett.

1. A nyugdíjkiadás alakulásának tényezői

1.1. Nyugdíjemelések

1.1.1. Éves „rendszeres nyugdíjemelés”

A nyugellátások évenkénti emelésének szabályai 2010-től módosultak. A nyugdíjemelés mértékének meghatározásakor a GDP - változatlan áron számított - növekedésének mértéke határozza meg, hogy az indexálásra

kizárólag a fogyasztói árnövekedés figyelembevételével kerül sor, vagy a nettó átlagkereset növekedés ütemét is - törvényileg rögzített arányok szerint - figyelembe kell venni. A 2009. évi CXXX. törvény 70. § (2) bekezdése alapján – 2010. január 1-jétől a tervezett fogyasztói árnövekedéssel azonos mértékben – 4,1 %-kal emelkedtek a nyugellátások, tekintettel arra, hogy a GDP-növekedés 2010. évre tervezett mértéke nem érte el a 3 %-ot. Az emelés részletes szabályait a 287/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet tartalmazta. Az előző évhez viszonyítva az öregségi nyugdíj legkisebb összege (28 500 forint) és az árvaellátás legkisebb összege (24 250 forint) nem változott. Az egyesítési (jogsabályi szóhasználat: együttfolyósítási) összeghatár 66 980 forintról 69 730 forintra nőtt.

A januári nyugdíjemelés teljes évre számított költségvetési kihatása 110,1 milliárd forint volt. Az emelés január hónapban 2 millió 713 ezer főre terjedt ki és a kiegészítő ellátások 652 ezres számát is figyelembe véve közel 3 millió 365 ezer ellátást érintett. Az egy főellátásra vonatkozó emelés január havi összege átlagosan 3 200 forint volt, a kiegészítő ellátások összege az érintett körben átlagosan havi 1 050 forinttal emelkedett. Az egy főre jutó átlagos emelés teljes összege havi mintegy 3 450 forint volt.

Az évközi kiegészítő nyugdíjemelést az 1997. évi LXXXI. törvény 62. § (3) bekezdése szabályozta. Az I-VIII. havi tényadatok alapján az éves várható fogyasztói árnövekedés 0,6 % kiegészítő nyugdíjemelést indokolt. Miután a nyugdíjemelés alapjául szolgáló fogyasztói árindex növekedés tárgyévben várható mértéke és a januárban végrehajtott nyugdíjemelés mértéke közötti eltérés nem érte el az 1 százalékpontot, a kiegészítő emelés nem a november havi ellátás megemelésével és a januárig visszamenőleges egyösszegű kifizetéssel történt, hanem a 250/2010. (X. 19.) Korm. rendelet alapján meghatározott nyugellátások után éves, 0,6 %-os nyugdíjemelésnek – a november havi ellátás 7,2 %-ának – megfelelő, egyszeri kifizetésre került sor novemberben. Az egyszeri kifizetés 16,8 milliárd forinttal növelte a nyugdíjkiadást. (A 0,6 %-os emelés 2011. januárjában „épült be” a nyugdíjba.)

1.1.2. Korrekciós célú nyugdíjemelés

2010. januárjában – a módosított 2005. évi CLXXIII. törvényben meghatározott nyugdíjkorrekciós intézkedések utolsó lépéseiként – 2 %-os korrekciós nyugdíjemelésben részesültek az 1988-90 közötti időszakban nyugdíjazottak, valamint 4-4 %-kal emelték az 1992-1995-ben, valamint az 1997-1998-ban nyugdíjazottak saját jogú nyugellátásait. Az intézkedés 24,2 milliárd forintos éves kihatású volt, 0,9 %-kal növelte a Nyugdíjbiztosítási Alap nyugdíjkiadását. Az emelésben 821 ezer fő részesült, havi ellátásuk átlagosan 2 510 forinttal növekedett.

1.1.3. A méltányossági nyugdíjemelés és a nyugdíjak méltányossági jogkörben történő megállapítása, az egyszeri segély

A költségvetési törvény a kivételes nyugellátás-emelés előirányzatát 700 millió forintban, a kivételes nyugellátás megállapítás előirányzatát 200 millió forintban, az egyszeri segély előirányzatát 500 millió forintban határozta meg. A kivételes nyugellátás-emelés, nyugellátás megállapítás és egyszeri segély engedélyezésének elbírálására vonatkozó szabályokat a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 66. §-a és a törvény végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 72/B. §-a határozza meg.

A gazdasági válság életszínvonalra gyakorolt hatásával összefüggésben már az előző évben és 2010. év elején is rendkívül magas volt a nyugellátás-emelésre irányuló kérelmek száma. A megnövekedett számú méltányossági nyugdíjemelés iránti igénybenyújtás miatt szükségessé vált az előirányzatok közötti átcsoportosítás: január végén az egyszeri segély előirányzatából 100 millió forint a kivételes nyugellátás-emelés előirányzatára került átcsoportosításra, amely így 800 millió forintra emelkedett.

A Kormány az 1090/2010. (IV.9.) Korm. határozatban az egyszeri segély előirányzatát 400 millió forinttal megnövelte. A költségvetési törvény felhatalmazása alapján miniszteri engedéllyel több évközi átcsoportosításra is sor került a méltányossági előirányzatok között. Az átcsoportosítások, illetőleg előirányzat növelés eredményeképpen 2010. évben a kivételes nyugellátás emelésre 1 009 millió forint, a kivételes nyugellátás megállapításra 210 millió forint, az egyszeri segélyekre 581 millió forint volt felhasználható. A keretösszegek tényleges felhasználása a következő volt: kivételes nyugellátás emelés 1 000 millió forint, kivételes nyugellátás megállapítás 208 millió forint, egyszeri segély pedig 581 millió forint.

A méltányossági nyugdíjemelés kiadásnövelő hatása 1,7 milliárd forintot tett ki, ebből 1,0 milliárd forint a tárgyévi emelések hatása, 0,7 milliárd forint az előző évi emelések áthúzódó hatása. A 2010. évi méltányossági nyugdíjemelések 2011. évi áthúzódó hatása 0,8 milliárd forintra várható.

2010-ben a *méltányossági nyugdíjemelést* kérelmezők száma a 2009. évi kiugró adathoz képest 20,6 %-kal csökkent, számuk 119 ezer volt. Közel 52,5 ezer esetben került sor kedvező elbírálásra. Az egy főre jutó emelés átlaga havi 3 200 forint volt.

A nyugdíjak *méltányossági jogkörben történő megállapítása* keretében 2010-ben több, mint 3 700 nyugellátás (öregségi, rokkantsági, özvegyi nyugdíj, árvaellátás) megállapítása iránti kérelem érkezett, 27,3 %-kal több, mint 2009-ben. Ebből mintegy 1 300 esetben került sor ellátás engedélyezésére.

Ezen felül az árvaellátás továbbfolyósítására több, mint 1 600 kérelem érkezett, melyből közel 500 kérelem került teljesítésre.

Egyszeri segély iránt az előző évinél 11,5 %-kal kevesebb, 77,9 ezer kérelem érkezett. Ebből teljesítésre került közel 34,4 ezer. A segélyek átlagösszege 16 900 forint volt.

1.2. Automatizmusok

A nyugdíjkiadások alakulását az ún. automatizmusok is befolyásolják. Ezek az ellátottak létszámának és a kiegészítő ellátások számának változásán, valamint az állomány összetétele módosulásán, az állományban lévők cserélődésén keresztül hatnak a nyugdíjkiadásokra. Az automatizmusok 2010-ben összességükben a kiadások 28,7 milliárd forintos, 1,0 %-os csökkenésével jártak. Ezen belül a létszámváltozás a nyugdíjkiadást 50,2 milliárd forinttal, 1,8 %-kal csökkentette (az előző évben 0,7 % volt a csökkenés). Az összetétel-változás, cserélődés hatására a 2010. évi nyugdíjkiadások 20,5 milliárd forinttal, 0,7 %-kal emelkedtek (az előző évben e tényező miatt 0,5 %-kal emelkedtek a nyugdíjkiadások).

1.2.1. A létszám alakulása

Az ellátotti létszám csökkenése 2010-ben 50,2 milliárd forintos, 1,8 %-os kiadáscsökkentő hatással járt. A társadalombiztosítási nyugellátásokban részesülők átlagos száma 2010-ben 2 millió 692 ezer fő volt. Ez 41 ezer fővel, 1,5 %-kal alacsonyabb az előző évi 2 millió 733 ezres létszámnál. A legjelentősebb létszámcsökkenés az előrehozott öregségi nyugdíjknál, valamint a korhatár alatti rokkantsági nyugellátásoknál figyelhető meg. Érzékelhető volt továbbá a hozzátartozói főellátások számának csökkenése.

**A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer ellátottainak éves átlagos létszáma
2005-2010 között**

(ezer fő,

%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009
Öregségi nyugdíjak	1 649	1 665	1 691	1 723	1 727	1 711	99,1
Korbetöltött	1 470	1 463	1 451	1 441	1 433	1 453	101,4
Előrehozott	132	152	186	223	232	196	84,6
Korkedvezményes	47	50	53	60	62	62	100,3
Rokkantsági nyugdíjak	807	804	798	788	766	735	96,0
Korhatár feletti	345	352	356	359	363	377	103,9
Korhatár alatti	461	453	442	429	403	358	88,9
Rehabilitációs járadék				0,3	7	19	
Hozzá tartozói főellátások	278	267	255	244	234	226	96,7
Ellátottak száma összesen	2 734	2 736	2 743	2 755	2 733	2 692	98,5

Az egyes adatok összege a kerekítés miatt eltérhet az összegző adatok értékétől. Az index számítás a pontos értékek – és nem a táblázatban feltüntetett kerekített értékek – alapján történik. A rehabilitációs járadék esetében – a 2009-2010. évek intenzív felfutására tekintettel – az index magas (a létszám 2010-ben 2,6-szerese az előző évinek).

Míg a korábbi években a *korbetöltött öregségi nyugdíjban* részesülők éves átlagos száma folyamatosan csökkent, 2010-ben 20 200 fős növekedés mutatkozott a létszámban, ami 1,4 %-nak felel meg. A korbetöltött öregségi nyugdíjasok létszámának az elmúlt években tapasztalt csökkenését elsősorban a női öregségi nyugdíjkorhatár kétévenkénti, 2008-ig tartó emelése határozta meg. A korhatáremelés éveiben folyamatosan csökkent a létszám, mert ezekben az években nem volt olyan új női korosztály, amely betöltötte volna a korhatárt. A korhatáremelés „szünetelő éveiben” a havonkénti létszámnövekedés ezt csak részben ellentételezte, így az éves átlagos létszám folyamatosan csökkent. 2009-ben és 2010-ben egyik nem számára sem emelkedett az öregségi nyugdíjkorhatár, aminek hatására a havonkénti létszámok folyamatosan nőnek, s ez 2010-ben már az éves átlagos létszám bázisévhez viszonyított növekedésében is megmutatkozik.

2010-ben az *előrehozott öregségi nyugdíjban* részesülők havi átlagos létszáma közel 36 ezer fővel, 15,4 %-kal volt alacsonyabb, mint az előző évben. 2010-ben tovább folytatódott az előrehozott öregségi nyugdíjasok állományi létszámának előző évben megkezdődött, hónapról-hónapra megfigyelhető csökkenése. Emellett – az elmúlt évek folyamatait vizsgálva, első ízben – az előrehozott nyugdíjasok éves átlagléttszáma is mérséklődött. Ennek legfőbb oka a nők előrehozott öregségi nyugdíjhoz szükséges életkorának 2009-ben történt, 57 évről 59 évre emelése. Mivel ezt az előrehozott korhatárt csak 2011-ben éri el az 1952-ben született női évjárat (az 1951-ben született nők pedig 2008-ban még 57 éves előrehozott korhatárral igénybe vehették az ellátást), így 2010-ben sem volt olyan női korosztály, amely számára újonnan megnyílt volna az előrehozott nyugdíjazás lehetősége. További létszámcsökkentő hatást eredményez az a 2008. évtől bevezetett szabály,

miszerint az előrehozott nyugdíjazás feltételévé vált a biztosítás alapjául szolgáló jogviszony megszüntetése.

A *korkedvezményes nyugdíjasok* átlagos állományi létszáma 2010-ben alig (0,3 %-kal) emelkedett, így az előző évvel megegyezően, átlagosan 62 ezer főt tett ki. A korkedvezményes ellátásokon belül az ún. szolgálati nyugdíjasok száma mintegy 42,5 ezer fő; az előző évhez képest ez 1,5 %-os növekedést jelent.

A *rokkantsági nyugdíjasok* száma 2010-ben az előző évi 766 ezer főről 4,0 %-kal, 735 ezer főre csökkent. Ezen belül a korhatár feletti rokkantsági nyugdíjasok száma az előző évi 363 ezer főről 377 ezer főre (3,9 %-kal) növekedett, a korhatár alatti rokkantsági nyugdíjasok száma pedig a 2009. évi 403 ezer főről 358 ezer főre (11,1 %-kal) csökkent. Közülük a III. csoportos rokkantsági nyugdíjasok száma a 2009. évi 333 ezerről 291 ezerre (12,6 %-kal), az I-II. csoportos rokkantsági nyugdíjasok száma 69 ezerről 67 ezerre (3,7 %-kal) csökkent.

2008. évben új ellátási forma, a *rehabilitációs járadék* került bevezetésre. A rehabilitációs járadékosok létszáma a bevezetést követően gyors emelkedésnek indult. Míg 2008-ban mintegy 270 fő volt az éves átlagos létszám, addig 2009. évben már 6 600 fő, 2010-ben pedig éves átlagban közel 19 500-an részesültek az ellátásból.

A III. csoportos korhatár alatti rokkantsági nyugdíjasok létszáma a rehabilitációs járadékosok számának gyarapodásánál lényegesen nagyobb mértékben csökkent az elmúlt években.

A *hozzátartozói főellátások* létszáma 7 800 fővel, 3,3 %-kal volt alacsonyabb, mint az előző évben. A korábbi években is megfigyelhető volt a létszámcsökkenés, amely azzal magyarázható, hogy az özvegyek (elsősorban a nők) közül egyre többen jogosultak saját jogú ellátásra is, ezért a hozzátartozói ellátást kiegészítésként kapják, a főellátásban részesülők állományának utánpótlása fokozatosan csökken.

1.2.2. A kiegészítő ellátások számának alakulása

2010-ben az ún. *hozzátartozói kiegészítő ellátások* számának az emelkedése 1,0 milliárd forinttal növelte a Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási kiadásait. A kiegészítő ellátásban részesülők főellátásuk (öregségi, rokkantsági nyugdíjuk) mellett jogosultak – az elhunyt jogszerző nyugdíjának meghatározott mértékében – az özvegyi nyugdíjra, így ezeknek az ellátásoknak a száma az ellátotti létszámot nem emeli.

2010-ben a kiegészítő ellátások éves átlagos száma 652 ezer volt a 2009. évi 649 ezerrel szemben. Számuk évek óta növekszik. A növekedés okát a

hozzátartozói főellátások számának csökkenésével kapcsolatban már jeleztük: mind többen vannak a saját jogú nyugdíjra jogosult nők, akik özvegyi ellátásukat nem főellátásként, hanem a saját jogon szerzett ellátásuk „kiegészítéseként” kapják.

1.2.3. Az összetétel-változás és a cserélődés hatása

Az összetétel-változás, cserélődés az új nyugdíjak és a megszűnő ellátások színvonala közötti eltérést mutatja, illetve kifejezi az állomány egyes – eltérő nyugdíjszínvonalú – csoportjai közötti létszamarányok elmozdulása miatti kiadásváltozást. Az összetétel-változás, cserélődés 20,5 milliárd forintos hatása 0,7 %-kal emelte a nyugdíjkiadást.

A cserélődés kiadásokra gyakorolt hatása nagymértékben függ a nyugdíj-megállapítási feltételek változásától, az alkalmazandó paraméterértékektől, az induló nyugdíjak alapjául szolgáló keresetek valorizálásába újonnan bevont nettó keresetindex és az aktuális nyugdíjemelési mérték egymáshoz viszonyított nagyságától. Mindezekben túl egyre nagyobb súllyal érvényesülnek az elmúlt néhány év korábbiaknál jóval magasabb – az egyéni járulékfizetésnél és így a nyugdíjba beszámító keresetek meghatározásánál felső korlátként szolgáló – plafonértékei, de hatása van a fokozatosan enyhülő degresszióknak is.

1.3. A 13. havi nyugdíj megszűnésének hatása

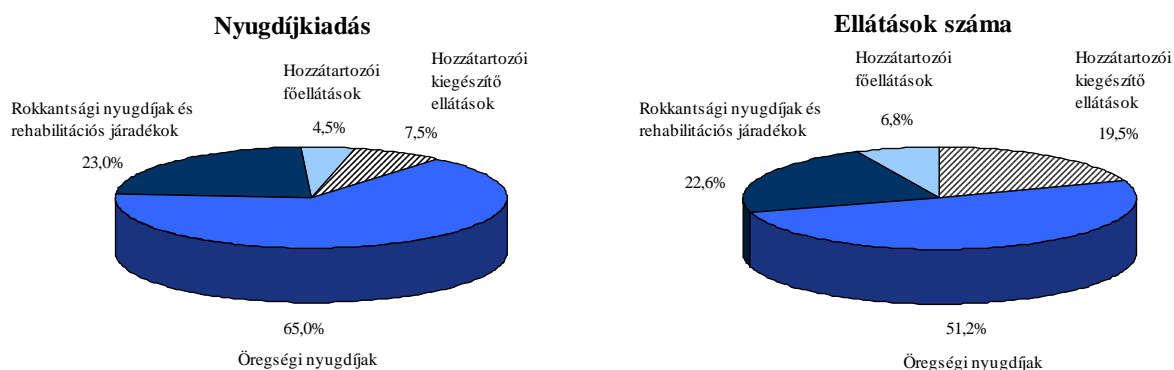
A világgazdasági válság mélyülésének hatása miatt, a nyugdíjrendszert érintő törvénymódosítások részeként az Országgyűlés – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló 2009. évi XL. törvény elfogadásával – 2009. július 1-jétől megszüntette a 13. havi nyugdíjat.

A 2010. évi nyugdíjkiadásokat a 2009. évihez képest csökkentette, hogy 2009. év márciusában még sor került – jogosultsági és összegbeli korlátozásokkal – a 13. havi nyugdíj félhavi összegének kifizetésére, de 2010-ben ezen a jogcímen már nem történt kifizetés. A 13. havi nyugdíj megszűnése miatti szerkezeti változás 82,1 milliárd forinttal, 2,9 %-kal mérsékelte a nyugdíjkiadást.

2. Főbb ellátáscsoportok

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátásoknak az egyes ellátáscsoportok közötti megoszlását a kiadás és az ellátások száma szerint a következő ábra szemlélteti.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2010. évi nyugellátásai

Öregségi nyugdíjban 1 millió 711 ezer fő, az előző évhez képest 15,4 ezer fővel kevesebb személy részesült 2010. évben. Az ellátottak döntő többsége, 84,9 %-a, 1 millió 453 ezer fő *korhatár feletti*. A korábbi évek tendenciájától eltérően 2010-ben növekedett létszámuk: a bázisévi 1 millió 433 ezer főhöz képest 1,4 %-os (több mint 20 ezer fős) létszámnövekedés mutatkozott.

A *korhatár alatti öregségi nyugdíjasok* két csoportba tartoznak: az előrehozott öregségi nyugdíjat igénybe vevők, illetve a karkedvezményes nyugdíjasok közé. (Az egyéb korai nyugdíjazási formák - pl. korengedményes nyugdíj, bányásznyugdíj - kiadásai a korhatár betöltéséig nem a Nyugdíjbiztosítási Alapban jelennek meg.) Az *előrehozott öregségi nyugdíjasok* az öregségi állomány 11,5 %-át teszik ki. Számuk a rugalmas nyugdíjba vonulási rendszer 1997. évi bevezetésétől kezdődően 2009. év elejéig dinamikusan növekedett, majd 2009. évtől csökkenni kezdett. 2010-ben az előrehozott öregségi állomány létszáma átlagosan 196 ezer főt tett ki, amely közel 36 ezer fős, 15,4 %-os csökkenést mutat az előző évhez képest. A *karkedvezményes nyugdíjasok* 62 400 fős állománya (akik a szervezetet különösen megterhelő munkakörben eltöltött hosszú idejük miatt a korhatárnál korábban mehetnek nyugdíjba) 0,3 %-kal gyarapodott. 2010-ben az öregségi típusú ellátásokon belül 3,6 % volt részarányuk. A karkedvezményes nyugdíjak között kerültek kimutatásra az ún. szolgálati nyugdíjak is. Az előrehozott és a karkedvezményes nyugdíjasok a korhatár betöltésével átkerülnek a korbetöltött öregségi állományba.

Az *öregségi nyugdíjak havi átlagos összege* 2010-ben mintegy 91 400 forint volt (a korhatár alattiak említett két csoportjában ennél magasabb: az előrehozott öregségi nyugdíjak havi átlagos összege mintegy 103 900 forint, a karkedvezményes nyugdíjak átlaga havonta – ideértve az ún. szolgálati nyugdíjakat is – 154 300 forint volt). A korbetöltött öregségi nyugdíjak átlaga 87 000 forint. Az előző évhez képest az öregségi átlagnyugdíj 6,6 %-kal nőtt. Ebben meghatározó szerepe volt a januári éves „rendszeres” nyugdíjemelésnek, a korrekciós nyugdíjemelésnek, valamint a novemberi kiegészítésnek, a fennmaradó rész pedig a nyugdíjas állomány létszám-

összetételének változásából, cserélődéséből adódik. A felsorolt tényezők és a létszámcsökkenés együttes hatásaként az öregségi nyugdíj 2010-es kiadási összege 1 877,3 milliárd forint volt. Ez 5,6 %-kal magasabb az előző évinél.

A korhatár feletti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjasok 2010. évi száma 377 ezer fő. Döntő hányaduk (331 ezer fő, 87,7 %) III. csoportos (nem teljesen munkaképtelen) rokkant. Ez utóbbi kör ellátásának havi átlagos nagysága mintegy 76 200 forint volt, ami lényegesen alacsonyabb, mint az öregségi nyugdíjasoké. (Az elmaradásban a rövidebb szolgálati idő mellett sok esetben a nyugdíj alapjául szolgáló alacsonyabb átlagkereset is szerepet játszik.) A korhatár feletti I-II. csoportos (teljesen munkaképtelen) rokkantak száma 46 ezer fő volt; az ő átlagos havi ellátásuk számottevően magasabb: 84 100 forint.

A korhatár alatti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjasok 2010. évi száma 358 ezer fő volt. A korhatár alatti III. csoportos rokkant és baleseti rokkant nyugdíjasok körében átlagosan 291 ezer fő részére került kifizetésre ellátás. A nyugdíjuk havi átlagos nagysága 68 800 forint volt. A korhatár alatti I-II. csoportos rokkantak és baleseti rokkantak (számuk 67 ezer fő) a súlyos rokkantságukhoz kapcsolódó többlet ellenére is csak havi átlagos 70 600 forint összegű ellátásban részesültek.

A rokkantsági nyugdíjak átlagösszege a rokkantsági nyugdíjasok teljes körében az előző évhez képest 6,5 %-kal nőtt. A rokkantsági nyugdíjakra fordított kiadás 2010-ben 646,1 milliárd forint volt. 2009-hez képest a növekedés 2,2 %.

2008-tól új saját jogú nyugellátási formaként került bevezetésre az egészségkárosodottak körében a megmaradt munkaképesség hasznosítására (a komplex rehabilitációra) épülő *rehabilitációs járadék*. Az ellátások száma fokozatosan, hónapról-hónapra növekedett. 2010-ben a rehabilitációs járadékosok átlagos száma több mint 19 ezer fő volt. A rehabilitációs járadék havi átlagos összege (kiszűrve az ellátás felfutásával összefüggő speciális számbavételi torzító hatásokat) 68 600 forint körüli. A rehabilitációs járadékban részesülők számának felfutásával 2010-ben mintegy 18,4 milliárd forint kiadás jelentkezett, ami 2,6-szerese a 2009. évi kiadás összegének. (A rehabilitációs járadék 2009. évi kiadása 12,5-szerese volt a 2008. évi kiadás összegének.)

A hozzátartozói főellátásokban részesülők 226 ezer fős átlagos létszáma 3,3 %-os csökkenést jelent az előző évhez képest. Az ideiglenes özvegyi nyugdíjban részesülők átlagos száma - az előző évhez hasonlóan - 2010-ben 10 ezer fő volt. (Ideiglenes özvegyi nyugdíjjal csak rövid ideig, általában egy évig vannak állományban az ellátottak.) A hozzátartozói főellátások döntő többsége „állandó” ellátás. A korhatár alatti özvegyi nyugdíjasok száma 21

ezer, míg a *korbetöltöttként ellátásra* jogosultaké 99 ezer fő. A folyamatos létszámcsökkenés ebben a csoportban figyelhető meg leginkább: a tíz évvel ezelőtti, 2000. évi létszám még 167 ezer fő volt. Az *árvaellátásban* részesülők száma 96 ezer, mely az előző évhez képest 1,2 %-os csökkenést jelent.

A hozzátartozói főellátások közül az ideiglenes özvegyi nyugdíjban részesülők nyugdíja a legmagasabb: 2010. évi átlagos összege 62 600 forint volt. Ennél mintegy 2 900 Ft-tal alacsonyabb, 59 700 forint a korbetöltöttek özvegyi nyugdíjának havi átlaga. (Ezek is 60 %-os mértékű özvegyi nyugdíjak.) A korhatár alattiak átlagos havi ellátása ennél lényegesen kisebb (33 800 forint), ugyanis ebben a körben sokan a nevelt árvákra tekintettel kapják az ellátást, s ilyen esetben az özvegyi nyugdíj mértéke 30 % (az árvák további 30-30 %-os mértékű árvaellátása emeli meg családi szinten a keresetpótlás mértékét). Az árvaellátás átlagos havi összege 36 700 forint volt.

2010-ben a *kiegészítő ellátások* körébe tartozó *ideiglenes özvegyi nyugdíjak* átlagos száma 26 ezer, az ellátások havi átlaga 67 000 forint volt. Az *egyesítési kiegészítések* (átlagos számuk 116 ezer volt) átlagos havi összege mintegy 27 400 forint, az *együttfolyósított kiegészítéseké* pedig 25 600 forint (ez utóbbi körbe 510 ezer ellátás tartozott).

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2010-ben hozzátartozói főellátásokra 129,3 milliárd forintot, hozzátartozói kiegészítő ellátásokra pedig 216,1 milliárd forintot fordított. A hozzátartozói főellátások kiadás-csökkenése 0,9 % volt, a kiegészítő ellátások kiadása pedig 5,6 %-kal emelkedett. A kiadás-változás eltérését elsősorban a két ellátáscsoport létszámalakulásának ellentétes iránya magyarázza: a főellátások száma csökkent, a kiegészítőké nőtt.

3. A reálérték, relatív pozíció

A nyugdíjak reálértékének egy adott évi változását az év folyamán végrehajtott nyugdíjintézkedések nyugdíjnövelő hatása és a fogyasztói áremelkedés viszonya határozza meg.

2010-ben a nyugdíjas állomány teljes körét érintő intézkedés a 4,1 %-os januári nyugdíjemelés és a novemberi 0,6 %-os kiegészítés volt. További befolyást gyakorolt a nyugdíjak alakulására a 13. havi nyugdíj - 2009. év második felében történt - megszűnése miatt jelentkező 2010. évi áthúzó hatása. Ezen intézkedések együttes hatására nominálisan 1,6 %-kal növekedett a nyugdíjak összege. *A korrekciós és méltányossági intézkedések hatását is figyelembe véve 2,5 % a nyugdíjak nominális növekedése.*

A nyugdíjak *reálértéke* 2010-ben – a korrekciós és méltányossági emelések hatásával is számolva – *1,9 %-kal csökkent*. Ezen belül azon ellátottak esetében, akik csak az évi „rendszeres emelésben” részesültek a nyugdíj reálérték-csökkenése 2,8 % volt.

2010-ben növekedett a nettó átlagkereset reálértéke. A 6,9 %-os nominális átlagkereset-növekedés és a 4,9 %-os (általános) fogyasztói árindex mellett a reálérték-növekedés 1,9 %-os volt. A nyugdíjakba „beépülő” növekedést eredményező valamennyi intézkedéssel számolva a nyugdíjak relatív pozíciója a keresetekhez képest 2010. évben 3,7 %-kal romlott. Ezen belül a csak a rendszeres nyugdíjemelésben részesülők relatív nyugdíjpozíciója 4,6 %-kal vált kedvezőtlenebbé.

A nyugdíjak reálérték-alakulását a 2005-2010-es időszakra a következő táblázat mutatja.

A nyugdíjak reálértékének és relatív pozíciójának változása*

(%)

Évek	Fogyasztói árindex ¹	Nettó átlagkereset növekedés ²	Nyugdíjemelés ³		Nyugdíjak reálérték-változása ⁴		Nyugdíjak relatív pozíció-változása ⁴	
			I.	II.	I.	II.	I.	II.
2005	3,6/3,9	10,1	9,5	10,4	5,4	6,3	-0,8	0,0
2006	3,9/5,0	7,6	7,6	8,2	2,5	3,0	-1,0	-0,5
2007	8,0/10,7	3,0	6,5	8,3	-3,8	-2,2	0,9	2,6
2008	6,1/6,9	7,0	7,3	8,8	0,4	1,8	-0,4	1,0
2009	4,2/4,9	1,8	-1,9	-1,8	-6,5	-6,4	-4,3	-4,2
2010	4,9/4,5	6,9	1,6	2,5	-2,8	-1,9	-4,6	-3,7

* A nyugdíjak reálérték-változása a nyugdíjak vásárlóerejének változását méri; kiszámítása a nyugdíjemelés indexének a fogyasztói árindexszel (2002-től a nyugdíjas fogyasztói árindexszel) való osztása útján történik. A nyugdíjak relatív pozíció-változása a nyugdíjak vásárlóerejének a keresetek vásárlóerejéhez viszonyított (relatív) változását méri; kiszámítása a nyugdíjak reálérték-indexének a reálkereset-indexszel való osztása útján történik.

¹ Az általános és a nyugdíjas árindex.

² A jelenleg irányadó KSH éves adatok alapján. (A 2009. évi azonos tartalmú táblázathoz képest utólagos módosítás történt, mivel az adatot a KSH 1,7 %-ról 1,8 %-ra revideálta.)

³ A nyugdíjemelés I. csak a nyugdíjasok teljes körére kiterjedő nyugdíjemelések hatását és a 13. havi nyugdíj fokozatos bevezetésének/megszüntetésének hatását tartalmazza. A nyugdíjemelés II. a nyugdíjemelés I. adataihoz hozzászámítja a nyugdíjasok meghatározott csoportjaira kiterjedő, a nyugdíjakba beépülő emelések hatását is. (Ilyen emelések voltak a korrekciós nyugdíjemelések és a méltányossági emelések.)

⁴ A nyugdíjak reálérték változása a nyugdíjas árindexszel, a kereseteké az általános árindexszel számolva.

II. 2. 2. Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai

Megnevezés	millió Ft				
	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	2010. évi telj. az előir. %-ában	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai	6 645,7	7 200,0	7 048,5	97,9	106,1
- ebből postaköltség	5 605,0	6 300,0	5 849,2	92,8	104,4
-ebből egyéb kiadások	1 040,7	900,0	1 199,3	133,2	115,2

A nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai 7 048,5 millió forint összege 2,1 %-kal kevesebb az előirányzatnál, a bázisidőszaki teljesítést pedig 6,1 %-kal haladja meg. Az előirányzatot meghaladó teljesítés az Egyéb kiadásoknál jelentkezett (+299,3 millió forint), a postaköltség az előirányzatnál kisebb összegben (-450,8 millió forint) teljesült.

A Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai meghatározó részét (83,0 %-át) a postaköltségek 5 849,2 millió forint összege teszi ki, amely 7,2 %-kal kevesebb az előirányzatnál, az előző évi teljesítést pedig 4,4 %-kal meghaladja. A postaköltségek megközelítőleg 78 %-át a postautalvány költsége teszi ki, amely 88,7 millió forinttal, 2,0 %-kal nőtt. A postaköltségek fennmaradó részét (megközelítőleg 22 %-át) a levélpostai költségek adják, melynek növekedése 155,5 millió forint, 10 %-ot meghaladó mértékű volt.

Az Egyéb kiadások 1 199,2 millió forint összegben teljesültek, amely 299,2 millió forinttal, 33,2 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 158,5 millió forinttal, 15,2 %-kal meghaladja az előző évi értéket. Az előirányzat feletti, illetve a bázisidőszaki összeget meghaladó teljesítés több tényező együttes hatásaként alakult ki. A bankköltség - mely az Egyéb kiadások csaknem 11 %-át teszi ki – 27,9 millió forinttal, 27,3 %-kal emelkedett a külföldi bankszámlára utalt nyugellátások számának és összegének növekedésével összefüggésben. Az Egyéb kiadások döntő hányadát (a NYUFIG-nál 74 %-át) a külső nyomtatvány költsége teszi ki, amely 2010-ben megközelítőleg 174,8 millió forinttal, 85 %-kal nőtt a bázisévhez képest. E kiadások növekedésének jelentős tételét teszi ki a magán-nyugdíjpénztári tagoknak küldött tájékoztató levél költsége.

II. 2. 3. Vagyongazdálkodás kiadásai

millió forint

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi teljesítés	2010. évi telj. az előir. %-ában	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
Vagyongazdálkodás kiadásai	0,3	5,0	0,7	14,0	233,3
Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás kiadásai	0,3	5,0	0,7	14,0	233,3
Járadéktartozás fejében átvett vagyon kiadásai	0,3	5,0	0,7	14,0	233,3

A vagyongazdálkodás kiadásainak összege 0,7 millió forint, amely 14,0 %-a az éves előirányzatnak. A fenti kiadás teljes egészében a járadéktartozás fejében átvett vagyonnal összefüggésben keletkezett.

II. 2. 4. Működésre fordított kiadások

Működési célú kiadások

millió forint

Megnevezés	2009. évi teljesítés	2010. évi törvényi előirányzat	2010. évi felhasználható keret*	Ebből: központi költségvetésből biztosított többlet	2010. évi teljesítés	Maradvány részét képező kiadási megtakarítás	2010. évi telj. a 2009. évi %-ában
Személyi juttatás	14 751,8	14 267,6	14 351,1	446,1	13 886,0	465,1	94,1
Munkaadót terhelő járulékok	4 277,2	3 740,0	3 797,0	107,5	3 457,3	339,7	80,8
Dologi kiadás	5 721,6	6 494,1	7 399,6	0,3	5 233,5	2 166,1	91,5
Egyéb műk. célú tám., kiadás	67,3	25,0	176,4		117,6	58,8	174,7
Intézményi beruházás	769,4	151,1	1 088,5		663,4	425,1	86,2
Felújítás	36,2		26,1		23,9	2,2	66,0
Kölcsönök	56,4		0,5		0,5		0,9
Összesen:	25 679,9	24 677,8	26 839,2	553,9	23 382,2	3 457,0	91,1

*/ A felhasználható keret a törvényi előirányzatnak a Kormány hatáskörében csökkentett, a saját és a felügyeleti hatáskörben előirányzat-módosítással növelt összege, amely tartalmazza a 2009. évi maradványt, az előirányzat túlteljesüléssel felhasználható összeget, valamint a központi költségvetés céltartalékából (pl. kereset-kiegészítésre, prémiuméves program támogatására stb.) biztosított fedezetet is.

Az Országgyűlés a Nyugdíjbiztosítási Alap 2010. évi működési kiadásaira 24 677,8 millió forintot hagyott jóvá. Ebből a központi hivatali szerv kiadásaira – amely magában foglalja az igazgatási szervek működési

kiadásainak egy részét (pl. informatikai kiadások) is – 5 930,6 millió forint, az igazgatási szervek működési kiadásaira 18 747,2 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre.

A módosításokra és átcsoportosításokra - a költségvetési, illetve az államháztartási törvényben foglaltaknak megfelelően – a Kormány jogkörében, irányító szervi jogkörben és saját hatáskörű rendelkezések alapján került sor.

A Kormány hatáskörében végrehajtott előirányzat-módosítás 146,5 millió forint előirányzat-csökkentés. A Kormány a 2010. évi államháztartási egyensúly megőrzése érdekében a 1318/2010. (XII.27.) Korm. határozatában elrendelte a korábban zárolt előirányzat csökkentését. Az előirányzat-csökkentés a központi hivatali szervnél 144,2 millió forint, az igazgatási szerveknél 2,3 millió forint összegben került végrehajtásra.

A központi költségvetésből biztosított többlet-előirányzat összege 553,9 millió forint, amely az alábbi tételekből tevődött össze:

- A központi költségvetés – a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. évi CXXX. törvény 6. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján, a 6. § (1) bekezdésében megjelölt céltartalék terhére – a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2009. évi havi kereset-kiegészítés decemberi részletének finanszírozása céljából 15,8 millió forintot, a 2010. évi eseti kereset-kiegészítés fedezetére 429,3 millió forintot, összesen 445,1 millió forintot biztosított.
- A 2010. évi költségvetési törvény 6. § (1) bekezdés c) pontja alapján a prémium évek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló törvény szerinti munkáltatói kifizetések támogatására 60,8 millió forint pótelőirányzatban részesült az ágazat a központi költségvetés céltartalékából.
- A Szociális és Munkaügyi Minisztérium 50,0 millió forint előirányzatot adott át az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatósággal 2009-ben kötött, 2010. évben módosított megállapodás alapján, a krízishelyzetbe került személyek támogatásával kapcsolatos működési költségekre, amelyből 48,0 millió forint felhasználásra került, a különbözet, 2,0 millió forint fel nem használt összeg pedig visszautalásra került.

Az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII.19.) Korm. rendelet 226/2010. (VIII.13.) Korm. rendelet 23. §-ával történt módosítása szerint összesen 45,4 millió forint saját többletbevétel irányítószervi hatáskörű bevonása történt meg.

Az intézményi hatáskörű előirányzat módosítások összege 1 317,9 millió forint, amely a 985,8 millió forint előző évi előirányzat-maradvány, a 2010. évben előirányzatosított 37,1 millió forint saját bevételi többlet, valamint a

lakáscélú támogatási kölcsön visszatérülése miatt visszaforgatott, egyszeri 295,0 millió forint együttes összege.

Az előző évben képződött 1 066,4 millió forint előirányzat-maradványból 985,8 millió forint felhasználásra került (a különbözet, 80,6 millió forint befizetésre került az Ny. Alapba).

Az előbbieket figyelembe véve, 2010-ben összesen 26 448,5 millió forint felhasználható előirányzat állt az ágazat rendelkezésére, melyet növelt a 2010. évi költségvetési törvény 23. § (2) bekezdése értelmében a nyugellátásban részesülő személyek évközi nyugellátás-emelése, valamint a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény szerinti emelés végrehajtásával összefüggésben engedélyezett 390,7 millió forint előirányzat-módosítás nélkül teljesíthető keret.

A nyugdíjágazat által 2010-ben működésre felhasználható keret az engedélyezett túlteljesülések összegével együtt össességében 26 839,2 millió forint.

A 2010. évi működési kiadások tényleges teljesítése 23 382,2 millió forint, és 3 469,7 millió forint maradvány képződött (ez magában foglalja a 2010. évi többlet-bevételekből képződött 12,7 millió forint maradványt is). A 2010. évi működési kiadás a 2009. évi teljesítésnél 8,9 %-kal kevesebb, a képződött maradvány viszont több mint háromszorosa a 2009. évinek. Ebben szerepet játszott az 1132/2010. (VI.18.) Korm. határozat 2., 3. és 4. pontjával összefüggő zárolás, valamint a 1268/2010. (XII.3.) Korm. határozat hatása, mely szerint a nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek december havi kifizetése nem haladhatta meg a november havi kifizetés összegét. A működési költségvetés kiadása a Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai 2010. évi összegének 0,8 %-át teszi ki.

A működési kiadások legjelentősebb tételei a személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok, arányuk az összes működési kiadáson belül együttesen 74,2 %. Az ágazatban a személyi juttatásokra fordított kiadások összege 13 886,0 millió forint, a 2009. évi teljesítésnél 5,9 %-kal, 865,8 millió forinttal alacsonyabb.

Az ágazat 2010. I. 1-jei engedélyezett létszáma 3 987 fő volt, ami év közben nem változott.

Az ágazat dologi kiadásainak teljesítése 5 233,5 millió forint, ami az előző évinél 8,5 %-kal, a 2010. évre eredetileg előirányoztnál pedig 19,4 %-kal kevesebb. A dologi kiadásokban keletkezett 2 166,1 millió forint előirányzat-maradvány jelentős részben a 2010. decemberi kifizetést korlátozó 1268/2010. (XII.3.) Korm. határozat következménye.

Intézményi beruházási kiadásokra (elsősorban informatikai beruházásra) 663,4 millió forint került felhasználásra, mely az előző évi teljesítés 86,2 %-a. A forrást a 151,1 millió forint törvényi előirányzaton felül 337,4 millió forint

előirányzat-maradvány bevonása, továbbá az egyéb előirányzatok terhére történt átcsoportosítás biztosította.

Felújítási kiadásokra előirányzat a költségvetési törvényben nem került meghatározásra. Év közben 23,9 millió forint összegű munka elvégzése történt, melynek forrása más előirányzatokról történt átcsoportosítás.

A 2010. évben képződött előirányzat-maradvány 3 469,7 millió forint, mely több, mint háromszorosa az előző évek előirányzat-maradványainak. A nagyságrendjét alapvetően a már hivatkozott 1268/2010. (XII. 3.) Korm. határozat rendelkezése határozta meg. Az előirányzat-maradványból 748,7 millió forint a kormányhivatalokba integrált regionális nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek maradványa, 228,9 millió forint a nyugellátások és baleseti járadékok 2010. novemberi kiegészítésével összefüggő többletkiadásokra engedélyezett túlteljesülés fedezetéből képződött maradvány. A képződött maradvány 99,6 %-a, 3 454,2 millió forint kötelezettségvállalással terhelt. A kötelezettségvállalás 45,2 %-a informatikai beruházási és működtetési kiadás, a fennmaradó rész döntően a 2010. december hónapban elmaradt egyéb üzemeltetési kiadás.

Központi hivatali szerv

A Nyugdíjbiztosítási Alap kezelését és a nyugdíjigazgatás központi irányítását ellátó központi hivatali szerv (ONYF) működési kiadásaira az 5 930,6 millió forint eredeti előirányzattal szemben 7 618,1 millió forint felhasználható előirányzat állt rendelkezésre. A felhasználható előirányzat tartalmazza a regionális igazgatóságoktól évvégén átvett 792,5 millió forint előirányzatot is (2011. januárban átadásra került a kormányhivatal részére). A teljesítés összege 4 987,0 millió forint, az előző évitől 17,1 %-kal kevesebb, és 2 643,8 millió forint maradvány képződött.

A személyi juttatások eredeti előirányzata 1 691,7 millió forint, felhasználható előirányzata 1 428,7 millió forint. A teljesítés 1 288,1 millió forint, ami a 2009. évihez képest 21,2 %-os csökkenést jelent.

Az ONYF engedélyezett létszáma 295 fő.

A munkaadókat terhelő járulék felhasználható előirányzata 552,3 millió forint, a teljesítés 347,7 millió forint, a bázis évnél 31,0 %-kal kevesebb, a személyi juttatás kifizetésének csökkenése, zárolás, illetve járulék szabályok változása miatt.

A dologi kiadások 4 461,4 millió forintos felhasználható előirányzatával szemben a teljesítés 2 649,7 millió forint, amely 467,7 millió forinttal, 15,0 %-kal kevesebb a 2009. évinél. A dologi előirányzatok felhasználása nagyobb részt (88,0 %) az informatikai rendszerek fenntartására történt, illetve az intézmény üzemeltetésére, igénybevett karbantartási szolgáltatásokra, készlet beszerzésekre és egyéb költségekre nyújtott fedezetet.

A beruházási kiadások felhasználható előirányzata 1 054,1 millió forintos összegével szemben a teljesítés 634,0 millió forint, ami az előző évitől 5,6 %-kal elmarad. A kiadások döntő része informatikai beruházás.

A Kölcsönök felhasználható előirányzata a dolgozói lakáskölcsönökre fordítható 0,5 millió forintot tartalmazta. 2010. évben 17 fő részesült lakásvásárlási-felújítási szerződés keretében támogatásban. A támogatások forrásként döntően a dolgozók részére korábban adott munkáltatói lakástámogatási kölcsönök visszatérülése szolgált.

A központi hivatali szerv tárgyévben keletkezett előirányzat-maradványa 2 643,8 millió forint, ebből 2 628,3 millió forint kötelezettség-vállalással terhelt. A regionális nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. Törvény, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII.21.) Korm. rendelet értelmében 2011. január 01-jétől a megyei kormányhivatalok szakigazgatási szerveiként működnek. 2010. december 31-én az előirányzat-felhasználási keretszámlájukon lévő pénzösszeg, 794,3 millió forint átutalásra került a központi hivatali szerv számlájára, az előirányzat 792,5 millió forint összegben került átadásra.

A Központi hivatali szerv költségvetéséből az ágazat egészének informatikai célú kiadásaira 2010. évben 2 960,7 millió forint dologi és intézményi beruházási előirányzat került felhasználásra, amely 381,5 millió forinttal, 11,4 %-kal kevesebb az előző évi összegnél. A már meglévő informatikai rendszerek folyamatos, zavartalan működtetésén túl több, az ágazat szempontjából kiemelt fontosságú feladat valósult meg. Ezek keretében biztosításra került:

Dologi kiadások terhére

- A készletbeszerzés keretein belül a szükséges alkatrészek, kisértékű eszközök beszerzése.
- A NYUFIG-ban a szoftverek karbantartása, rendszerfejlesztése, rendszerfelügyelete, a folyósítási eszközök karbantartása, szakértői támogatása.
- A nyugdíjágazatban használt rendszerek üzemeltetésének, karbantartásának, továbbfejlesztésének vevői minőségbiztosítási tevékenységének ellátása.
- A Rendszerfelügyelet megvalósítása Tivoli eszközbázison projekttervben meghatározott IBM Blade Tivoli kiterjesztéshez szükséges támogatási szolgáltatás keretében.
- Az ONYF által bérelt nagyvállalati kiszolgáló eszközökön szükséges alaprendszerek installációja és konfigurálása gazdasági és informatikai stratégiában meghatározott célok megvalósítása érdekében.

- Az ONYF Lotus Domino rendszerének optimalizálása, konszolidálása, valamint az adminisztráció ONYF hatáskörébe történő központosítása annak érdekében, hogy növekedjen az LND adat- és üzembiztonsága, és a megkezdett költségcsökkentő lépések elvárásaként csökkenjen a szerverek száma.
- Az ágazaton belül működő számítógépes és kémprogramok, vírusok elleni központi felügyelet alatt megvalósított védelme.
- Az ONYF és igazgatási szerveinek a folyamatos működéshez szükséges eszközök egy része továbbra is meglévő, illetve új bérleti szerződések keretében.
- A Jogtár és Céghírek használata a szoftverek bérlésével.
- Az ágazat számára a működéshez szükséges, már meglévő IBM és MS szoftverek követése, bérlete.
- A NYUFIG igénye szerint PL1 Enterprise, Maxbach/VSE és Multiterm/VSE (Blue Sea GmbH) használata.
- A borítékoló és bérmentesítő gépek karbantartása.
- Az ONYF és igazgatási szerveinél a már nem garanciális informatikai eszközpark szinten tartásához szükséges folyamatos karbantartás.
- Az ágazatban található irodatechnikai berendezésekre kötött Teljeskörű Üzemeltetése Szerződések alapján a Konica-Minolta, Canon, Ricoh, Sharp, Xerox és Hp típusú fénymásolók, nyomtatók és multifunkcionális eszközök karbantartása.
- A SAP integrált pénzügyi – információs rendszer karbantartása.

Intézményi beruházási kiadások terhére

- Számítástechnikai, ügyvitel-technikai eszközök vásárlása keretében
 - Ds 8100 lemezes tároló-rendszer, Cisco MDS 9509 San Director, IBM System P520 szerver, 8852-4SG Bladecenter keret, 9 db IBM HS22 Blade szerver, 2 db IBM JS23 Blade szerver beszerzése.
 - IBM DS 8100 tároló rendszer és IBM 3500 Tape Library használt eszközök megvásárlása.
 - IBM XIV tároló rendszer bővítése.

Az eszközök megvásárlására a 1132/2010. (VI.18.) Korm. határozat 4. pontja szerinti zárolás alóli, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Közigazgatási Államtitkárának egyetértése és a Nemzetgazdasági Minisztérium Államháztartásért Felelős Államtitkárának engedélye alapján került sor.

- Az ágazatban készülő és az ügyfelek számára elküldendő ún. „kimenő” határozatok és egyéb dokumentumok központi előállítását, tárolását és visszakeresését támogató keretrendszernek, valamint azon belül a nemzetközi ügyek határozatainak kialakítása.
- A MEGÁLL rendszerben kezelt adatok KELEN rendszerbe történő áttöltéséhez szükséges informatikai fejlesztés.

- Speciális adatok kezelése a KELEN rendszerben – informatikai fejlesztés.
- Nyomtatott űrlapok terjedelem csökkentése E-ügyintézés esetén.
- NYUFIG Interaktív ügyviteli rendszer kiegészítése, módosítása.
- Az ONYF EKOP projekt kapcsán végzendő okmányrögzítési feladatokat támogató alkalmazások megalkotásához szükséges „Okmányrögzítő programok fejlesztése”.
- A SAP integrált pénzügyi – információs rendszer verzióváltása, annak minőségbiztosítása.

Igazgatási szervek

Az ONYF igazgatási szervei az ellátást elbíráló, illetve megállapító hét regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóság, az ellátásokat központilag folyósító, egyben az elhalt nyugdíjasok utáni hozzátartozói igényeket elbíráló Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, valamint a másodfokú nyugdíjbiztosítási igazgatási szervként működő Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság, melyek ellátják az állami nyugdíjbiztosítás jogszolgáltatói feladatait. Az igazgatási szervek engedélyezett létszáma 3 692 fő.

Az ONYF igazgatási szerveinek működési kiadásaira a 18 747,2 millió forint eredeti előirányzattal szemben, 18 830,4 millió forint felhasználható előirányzat és 390,7 millió forint túlteljesíthető előirányzat állt rendelkezésre. A 2010. évi tényleges teljesítés összege 18 395,2 millió forint.

A személyi juttatás eredeti előirányzata 12 575,9 millió forint, felhasználható előirányzata 12 675,0 millió forint, az engedélyezett túlteljesüléssel a felhasználható keret 12 922,4 millió forint. A tényleges felhasználás 12 597,9 millió forint, ami az előző évinél 4,0%-kal kevesebb.

A kapcsolódó munkaadókat terhelő járulékok módosított előirányzata 3 177,9 millió forint, felhasználható kerete 3 244,7 millió forint, teljesítés 3 109,6 millió forint, ami az előző évinél 17,6 %-kal alacsonyabb a személyi juttatás kifizetés csökkenése és a járulék szabályok változása miatt.

Az igazgatási szervek dologi előirányzatai a feladatellátáshoz szükséges működési kiadásokra, az épületek üzemeltetésére nyújtanak fedezetet. A dologi kiadások módosított előirányzata 2 861,7 millió forint, rendelkezésre álló kerete 2 938,2 millió forint, melyből 2 583,8 millió forint felhasználása történt meg. A teljesítés az előző évhez képest 20,4 millió forinttal kevesebb. Az igazgatási szervek zavartalan működése a takarékos gazdálkodás eredményeként, az előirányzatok ésszerű felhasználásával volt biztosítható.

Beruházási, felújítási kiadásokra eredeti előirányzat nem állt rendelkezésre. Az 58,3 millió forint forrást az előző évi maradvány felhasználása, illetve az évközi átcsoportosítások biztosították. A kiadások összege 53,3 millió forint, amely elsősorban épület és gép beruházásra került felhasználásra. Az előző évhez képest a felhasználás e kiemelt előirányzatokon 57,1 %-kal csökkent.

Az igazgatási szervek 2010. évi előirányzat-maradványa 825,9 millió forint, mely a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság maradványa (a régiós nyugdíjbiztosítási igazgatóságok maradványa az ONYF-re került az előzőekben már említettek alapján). Az előirányzat-maradvány kötelezettségvállalással terhelt.

III. A Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási és működési szektorának mérlegtagozódása és egyes tételeinek alakulása

III. 1. A Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási vagyonának alakulása 2010. évben **ESZKÖZÖK**

Az eszközök éves záró állománya 70 762,9 millió forint, amely azonos a forgóeszközök összegével. Az előző évhez képest a növekedés 4 792,8 millió forint, mértéke 7,3%.

- A készletek a beszámolási időszakban jelentősen változtak, mivel az egyéb részesedések 113,4 millió forintos összegét jogszabályváltozás miatt átkönyveltük a készletek közé, így az év végi állomány 127,7 millió forint lett, mely a követelés (járuléktartozás) fejében, értékesítési céllal átvett készletek állományát tartalmazza.
- A forgóeszközök jelentős tétele a követelések értéke, mely 55 553,9 millió forint. A követelések legnagyobb tétele a járuléktartozással összefüggésben keletkező adósállomány, melynek értékvesztéssel csökkentett összege 52 324,7 millió forint. A követelések kisebb része 3 229,2 millió forint, a regionális igazgatóságok által előírt járulék jellegű követelések (megtérített ellátás, mulasztási bírság, jogalap nélküli ellátás, stb.), és a járulék tartozás fejében megítélt pénzkövetelések állományából tevődik össze. A 2010. évi auditált NAV adósállomány 182 842,6 millió forint, és az elszámolt értékvesztés összege 130 517,9 millió forint, míg a 2009. évi auditált NAV adósállomány 165 097,9 millió forint és az elszámolt értékvesztés összege 120 434,4 millió forint volt. Az adós állomány 10,7 %-kal , míg az értékvesztés 8,4 %-kal nőtt az előző évihez viszonyítva. A mérlegben szereplő értékvesztéssel csökkentett adósállomány összege 52 324,7 millió forint, amely 7 661,1 millió forinttal, 17,2 %-kal magasabb az előző évinél.
- A tárgyévben vevői követelés állomány nincs.
- Az értékpapírok közül a járuléktartozás fejében átvett részesedések 113,4 millió forintos értéke jogszabályváltozás miatt átkönyvelésre került a készletek közé.
- A pénzeszközök 2010. évi állomány értéke 13 291,5 millió forint, amely a 2009. évi 16 683,3 millió forint záró állomány értékhez

viszonyítva 20,3 %-os csökkenést mutat. A pénzeszközök között az Alap kezelője a kincstári számlák és a pénztárak tételeit tartja nyilván.

- Az egyéb aktív pénzügyi elszámolások beszámolási időszak végi állománya 1 789,8 millió forint, mely az előző évhez képest 16,7 %-kal nőtt. Itt kerül nyilvántartásra többek között a nem a nyugdíjbiztosítási alap terhére finanszírozott, megtérítendő ellátások állományának összegét, mely az aktívák nagyobb részét alkotja.

FORRÁSOK

A források záró állománya 70 762,9 millió forint, amely részben a saját tőke 32 425,7 millió forintos, a tartalékok –7 267,9 millió forintos, a rövidlejáratú és egyéb kötelezettségek 24 264,4 millió forintos összegéből és az egyéb passzív pénzügyi elszámolások 21 340,7 millió forintos összegéből adódik.

- A saját tőke 32 425,7 millió forintos év végi állományának alakulása a NAV által kimutatott értékvesztéssel csökkentett járulékadós állomány növekedésének és a kötelezettség állomány, továbbá a hitelállomány csökkenésének következménye.
- A tartalékok negatív záró állománya –7 267,9 millió forint, mely az előző évi záró állomány –3 960,6 millió forintos összegéhez viszonyítva 83,5 % -kal nőtt, melyet a kiadási megtakarítás és a bevételi lemaradás különbsége okozott.
- Hosszú lejáratú kötelezettsége az előző évekhez hasonlóan az idén sem volt az Ny. Alap ellátási szektorának.
- A rövidlejáratú kötelezettségek állománya az előző évihez képest jelentős, 8 583,8 millió forintos, 26,1%-os mértékű csökkenést mutat. A csökkenést alapvetően a következő két tényező befolyásolta.
 - o A hitelállomány 2010. év végén 1 008,5 millió forint, mely a 2009. év végi állomány 4 438,0 millió forintos összegéhez képest 77,3 %-os csökkenést mutat.
 - o A NAV adatszolgáltatása szerint a járulék-túlfizetés állomány összege 22 554,9 millió forint volt 2010. évben, mely az előző évi 27 793,5 millió forint kötelezettség állományának 81,2 % -a. A NAV túlfizetés állomány a 2006. évi jelentős növekedés óta folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, míg 2006. évben az állomány 105 313,3 millió forint volt, addig ez 2010. évre lecsökkent 22 554,9 millió forintra, vagyis lényegében „visszaállt” a 2006. év előtti szintre (a 2005. évi túlfizetés állomány összege 21 576,7 millió forint). Az igazgatási szervek kötelezettség állománya 69,4 millió forint, mely az előző évi

59,6 millió forinthez viszonyítva 9,8 millió forintos növekedést mutat.

- Az egyéb passzív pénzügyi elszámolások előző évi 22 178,3 millió forintos összegéhez viszonyítva a tárgyévi 21 340,7 millió forintos állomány 3,8 %-os csökkenést mutat. A csökkenés a függő és átfutó bevételként kimutatott összegek csökkenéséből adódott.

III. 2. A Nyugdíjbiztosítási Alap működési vagyonának alakulása 2010. évben

ESZKÖZÖK

Az eszközök éves záró állománya 19 862,8 millió forint, az előző évhez mérten 9,04 %-kal (1 647,5 millió forinttal) nőtt az alábbi tételek következményeként 2010. évben.

Az eszközök legnagyobb hányadát (81,2 %) a befektetett eszközök képviselik 16 127,3 millió forinttal, melynek összetételét a következők határozzák meg.

- Az immateriális javak értéke 1 576,4 millió forint, amely 80,9 millió forinttal alacsonyabb összegű, mint a 2009. évi záró állomány. A változást az okozza, hogy a nyugdíjszakmai integrált szoftverek, valamint az informatikai hálózat és infrastruktúra beruházásainak értéke nem érte el az immateriális javak tárgyévi amortizációs összegét.
- A tárgyi eszközök (ingatlanok, gépek berendezések, beruházások stb.) záró állománya 14 306 millió forint, az előző évi mérlegértékhez képest a csökkenés 358,4 millió forint. A változásban szerepet játszott a korábbi években beszerzett ágazati berendezések, járművek és a számítástechnikai eszközök amortizációja. 2010-ben jelentős ingatlan beruházás nem történt, a gép, berendezés eszközcsoportban alapvetően a meglévő eszközállomány állagmegóvása valósult meg, és a szükségeszerű számítástechnikai eszközök cseréje került végrehajtásra. Az állományváltozást alapvetően az értékcsökkenés tárgyévi elszámolása befolyásolta.

FORRÁSOK

A források éves állománya 19 862,8 millió forint. Legnagyobb hányadát a saját tőke képviseli (76,7%), a fennmaradó összeg a tartalékokból (17,5%), valamint a kötelezettségekből (5,8 %) tevődik össze.

- A saját tőke állománya: 15 246,3 millió forint, a források 76,7 %-a. A csökkenés 1 267,2 millió forint. Ennek oka a befektetett eszköz amortizációja, követelése állományának csökkenése, illetve a kötelezettségek növekedésének együttes hatása.

- A tartalékok 3 469,7 millió forint összegének alakulását a tárgyévi kiadási megtakarítás (maradvány) határozta meg. A tartalékok 2010. évi összege az előző évhez képest 2 403,3 millió forinttal növekedett. A maradvány alakulását elsősorban az 1268/2010. (XII.3.) Korm. határozat végrehajtása befolyásolta. (A kormányhatározat szerint a nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek december havi kifizetése nem haladhatta meg a november havi kifizetés összegét. Ez a korlát érintette a december hónapban esedékes számlák kifizetését, melyek így a maradvány részét képezik.)
- A kötelezettségek állománya 1 146,8 millió forint. Ebből a hosszú lejáratú kötelezettség aránya 6,7%. A rövid lejáratú kötelezettségek állománya 1 067,8 millió forint. Az előző évhez mért 591,8 millió forint növekedést az 1268/2010. (XII.3.) Korm. határozat végrehajtása determinálta.
- Az egyéb passzív pénzügyi elszámolások záró állománya 1,9 millió forint, az előző évhez képest a csökkenés 41,4 millió forint.

Összefoglalva, a fenti tényezők együttes hatására a működési eszköz-forrás állomány 19 862,8 millió forintra, 9,04 %-kal –1 647,5 millió forinttal – növekedett az előző évhez képest, amit jelentős részben a tartalékok előző évhez mért növekedése indukált.

IV. Nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások 2010. évi alakulása

2010. évben a nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások összes kiadása 158 394,1 millió forint, bevétele 156 694,5 millió forint, a finanszírozási hiány 1 699,6 millió forint volt. Az előző évi elszámolások rendezését is figyelembe véve az összes kiadás 159 280,3 millió forint, a bevétel 158 166,9 millió forint, az előbbiekből részletezetekből következően a finanszírozási hiány összege 1 113,4 millió forint volt.

A 2010. évi finanszírozás helyzetét tekintve a központi költségvetés által finanszírozott **jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatások** ellátási kiadásai 113 426,9 millió forint összegben teljesültek. Az éves előirányzat összegét – 121 836,0 millió forintot – figyelembe véve, éves szinten ezeknek az ellátásoknak a kiadásainál 8 409,1 millió forint megtakarítás mutatkozik. Az előirányzathoz képest 77,0 millió forint túlteljesülés következett be a rokkantsági járadék és a bányászok korengedményes nyugdíja (196,3 millió forint) kiadásainál. A többi ellátást tekintve a tényleges kiadások elmaradtak az előirányzattól, legjelentősebb mértékben: 4 933,1 millió forinttal a megváltozott munkaképességűek járadékánál. Jelentős megtakarítás: 3 040,5 millió forint mutatkozik még a politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések kiadásainál is.

Az ellátási kiadások 4,7 %-kal csökkentek a jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatások 2009. évben teljesített kifizetéseihez (118 975,1 millió forinthez) képest. A csökkenés irányába elsősorban az a tény hatott, hogy az ellátottak száma 7,3 %-kal csökkent a 2009. évi átlagos létszámhoz képest.

A bevételek, amelyek összege 113 372,5 millió forint, 54,4 millió forinttal maradnak el a kiadásoktól, ezt a hiányt kell a zárszámadás keretében a Nyugdíjbiztosítási Alap részére megtéríteni.

A **pénzbeli kárpótlás** 3 013,7 millió forintos kifizetése az előirányzat 3 149,0 millió forintos összegéhez képest 135,3 millió forint megtakarítást mutat.

A **Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok** kiadásainál, amelyek összege 1 889,9 millió forint - az előirányzat 1 927,0 millió forint összegéhez mérten - 37,1 millió forint megtakarítás mutatkozik.

A pénzbeli kárpótlás kiadásai 9,0 %-kal, a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok kiadásai 5,8 %-kal kisebbek a 2009. évi kiadásoknál. Az ellátottak száma mindkét ellátás esetében csökkent (11,9 illetve 6,3 %-kal), viszont mind a pénzbeli kárpótlás alapösszegének, mind a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok összegének emelésére sor került az év folyamán.

E két ellátás esetében a bevételek összege együttesen 4 901,2 millió forint, a kiadások 2,4 millió forinttal meghaladják a bevételeket, amelyet ugyancsak a zárszámadás keretében kell a központi költségvetésnek a Nyugdíjbiztosítási Alap részére megtérítenie.

Az „**új**” **korengedményes nyugdíj** 2010. évi kiadása 21 622,1 millió forint, a 2010. évet illető bevétele 20 400,6 millió forint – a nyugdíjemelésekből adódó – hiánya ezáltal 1 221,5 millió forint volt, amelynek megtérítése az 1991. évi IV. törvény 39. §-a (2) bekezdés f) pontja, illetve az 1999. évi CIX. tv. 14. §-a alapján a Munkaerőpiaci Alapot terheli. A jelzett 2010. évi kiadás 35,2 %-kal magasabb a 2009. évinél. Az ellátottak száma 40,7 %-kal nőtt az előző évhez képest.

A Hadigondozottak Közalapítványa által finanszírozott hadigondozotti ellátások, valamint az MNV Zrt. által finanszírozott vagyoni kárpótlási és a termőföld életjáradékra váltásából adódó kiadások megtérítése – a jogszabályokban rögzített utólagos finanszírozási rendnek és a finanszírozókkal kötött megállapodásokban foglaltaknak megfelelően – a kifizetésekhez igazodik. Az éves szinten mutatkozó eltérések a hőközi kifizetésekből, ill. az év végi elszámolások miatti időbeli eltolódásokból adódnak. Részletezve:

A **hadigondozotti ellátások** kiadásai 3 499,6 millió forint összegben teljesültek, bevétele 3 498,7 millió forint volt, 0,9 millió forint „alul”-finanszírozást eredményezve.

A vagyoni kárpótlási életjáradék esetében kiadás megegyezett a bevétellel, amely 2 208,2 millió forint volt. (A finanszírozási hiány 24 ezer forint.)

A vagyoni kárpótlási életjáradék kiadásai 7,3 %-kal, a hadigondozotti ellátások kiadásai pedig 2,0 %-kal elmaradnak azok 2009. évi összegétől. Az ellátottak száma mindkét ellátás esetében csökkent (9,7 illetve 11,0 %-kal), ezt azonban részben ellensúlyozta az ellátások emelésének hatása.

A termőföld átadása ellenében megszerezhető életjáradék kiadása 10 855,1 millió forint, bevétele 10 434,7 millió forint volt. Az MNV Zrt. 7 273,9 millió forintot térített meg 2010. augusztus 31-ig. A jogszabály változása miatt a 2010. szeptembertől decemberig terjedő időszakra az NFA finanszírozta az ellátást, amely 3 160,8 millió forint volt. Az ellátottak száma ebben az ellátási körben 21 927 főről 21 232 főre csökkent.

A Hadigondozottak Közalapítványa, valamint az MNV Zrt. által finanszírozott ellátások tekintetében a többletek, illetve hiányok rendezésére a finanszírozási megállapodások alapján kerül sor.

A működési költségtérítések alakulása

A jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatások működési költségeinek megtérítése az eredeti előirányzatnak megfelelően, 1 550,0 millió forint összegben teljesült.

A pénzbeli kárpótlási és a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok tekintetében a térítés szintén az eredeti előirányzatnak megfelelően: 101,0 millió forint összegben teljesült, a központi költségvetés által finanszírozott ellátások együttes működési költségtérítése így 1 651,0 millió forint volt.

A hadigondozotti ellátások 2010. évben megtérített működési költségeinek összege 18,3 millió forint, a vagyoni kárpótlási életjáradéknak a finanszírozói megállapodás alapján elszámolt működési bevétele 67,4 millió forint, a termőföld ellenében járó életjáradék 2010. évben megtérített működési költsége 52,3 millió forint. Az összes, nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátás működési költségtérítése 2010. évben 1 789,0 millió forint volt.

Budapest, 2011. május 31.

Prof. Dr. Mészáros József
a Nyugdíjbiztosítási Alapot kezelő ONYF főigazgatója